

Žydus žudžiusiųjų reabilitavimas yra tapęs užsienio politikos problema

Vilnius, gegužės 15 d. (LR) — Gegužės vidury iš Izraelio i Lietuvą atvykę žydų genocido ekspertai tikrino, ar pagrįstai reabilituoti kai kurie asmenys. Kaip rašė Valdas Bartasevičius „Lietuvos ryte“, teisėjas A. Segalson ir advokatas J. Melamed atstovauja žydų genocido tyrinėjimo tarptautiniam institutui Yad Vashem o E. Zuroff — S. Wiesenthal centrui Jeruzalėje.

Šie ekspertai jau lankėsi Lietuvoje sausio mėnesį ir tuomet Lietuvos teisėsaugos institucijoms įteikė 58 reabilituotų asmenų sąrašą, kurie įtariamai Antrojo Pasaulinio karo metais dalyvavę žudant žydus. Dabar sąrašas dar papildytas kai kuriomis kitomis pavardėmis.

Prezidentas Algirdas Brazauskas „Lietuvos rytui“ pareiškė, jog žydų genocidui įtariamų asmenų reabilitavimas yra tapęs skaudžia Lietuvos užsienio politikos problema ir smarkiai kenkia jos tarptautiniam autoritetui. Brazauskas pasakė, jog kai Aukščiausiajam Teismui vadovavo Mindaugas Lošys, o Generalinei prokuratūrai — Artūras Paulauskas, jis jausdavęs informacijos trūkumą, nors abu užtikrindavę, kad bylos atidžiai tikrinamos.

Tačiau, pasak prezidento, dabar aiškėja, jog tokia pozicija neatpindė realios situacijos.

„Lietuvos ryto“ žurnalistas paprašė reabilitacijos bylas tyrusių institucijų vadovus pakomentuoti tvirtinimus, jog Lietuvoje išteisinami asmenys, kaltinami žydų genocidu.

Lietuvos generalinis prokuroras Vladas Nikitinas sutiko kalbėti trumpai: „Generalinėje prokuratūroje dirbu neseniai ir aiškesnės nuomonės apie reabilitacijos problemas nesudariau. Negaliu atsakyti į klausimą, kiek pagrįsti tvirtinimai, jog Lietuvoje išteisinta nemažai žydšaudžių. Generalinė prokuratūra dabar nuosekliai patikrina tas reabilituotų asmenų bylas, dėl kurių gali kilti kokių nors abejonių“, kalbėjo generalinis prokuroras.

„Pokario metais nuteistųjų reabilitacija yra juridinė problema“ sakė Nikitinas. „Ją reikia spręsti teisiniais metodais, vengiant politizavimo. Būtinai patvirtinti norminius dokumentus, kurie apibrėžtų tvarką, kaip panaikinti jau suteiktą reabilitaciją. Šių dokumentų projektai pateikti, tačiau aš nedalyvavau juos ruošiant“.

Lietuvos Generalinės prokuratūros specialiųjų tyrimų skyriaus vyriausiasis prokuroras V. Vaicekuskas „Lietuvos ryto“ žurnalistui sakė:

„Generalinė prokuratūra imdavois tirti tas reabilitacijas pateiktas bylas, kur žmonės būdavo nuteisti vadinamųjų „trojkų“ (ypatingosios komisijos, kurios pasmerkė žmogų ilgiems kalėjimo metams, o kartais ir mirčiai, jo net nematė akyse). Aukščiausiasis Teismas nagrinėdavo nuteistųjų teismuose bylas. Tik keturi asmenys, kurie nurodyti Izraelio ekspertų pateiktame sąrašė, reabilituoti Generalinės prokuratūros sprendimu. Du atve-

jai iš tiesų mums kelia abejonių. Jau atšauktos penkių asmenų reabilitacijos. Viena šių reabilitacijos bylų buvo nagrinėta Generalinėje prokuratūroje, kitos — Aukščiausiajame Teisme. Beje, šių asmenų vaikai gražino išmokėtas kompensacijas.

„Buvusioji reabilitacijos tvarka, nors ir netobula, bet tuometinėje situacijoje visiškai pateisintina“, sakė Vaicekuskas.

„Dėl reabilitacijos nepatyrėme jokio valdžios instancijų kišimosi į prokuratūros darbą. Daugiau jausdavome prašančių reabilituoti asmenų spaudimą. Gal nereikėjo taip skubėti, tačiau tvirtinimai, kad mes arba P. Varanauskas vadovaujama komisija sūsnimis „dalydavo“ reabilitacijas, visiškai neatitinka tikrovės“, aiškino V. Vaicekuskas.

„Man jau teko anksčiau bendrauti su šį mėnesį i Lietuvą atvyksiančiais ekspertais. Didesnių ginčų su jais per pirmąją jų kelionę nekilo“.

„Gal kiek sunkiau kalbėtis su ponu E. Zuroff, kuris linkęs vadovautis daugiau emocijomis, o ne teisės sąvokomis“, sakė V. Vaicekuskas. „Jis jau kelis kartus lankėsi Lietuvoje ir paskelbė užsienio spaudoje straipsnius, davė interviu, kuriuose nemažai perdėtų, subjektyvių vertinimų. Tai paaiškintina tuo, jog E. Zuroffas labai skausmingai reaguoja į žydų genocido problemą. Be to, neįsivaizduoja buvusios sovietinės teisės sistemos, nesuvokia, kaip buvo klastojamos bylos. Jei tik perskaito „dalyvavo šaudymuose“, jau nebenori nieko girdėti ir aiškintis, ar tai tiesa, ar tik NKVD klastotė“.

Aukščiausiojo Teismo baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas V. Greičius „Lietuvos rytui“ pasakė:

„Mes stengiamės dirbti tyliai, nes viešas asmenų, dalyvavusių žydų genocidu, reabilitavimo temos svarstymas gali tik pakentėti teisingumui. Neneigiu, kad tai reali problema, bet, manau, neverta skubėti aptarinėti jos viešai — per daug skausminga gali būti reakcija tiek Lietuvoje, tiek užsienyje dėl neatsargiai pasakytų žodžių“.

„Ankstesniais metais labai daug žmonių kreipdavosi, prašydami juos reabilituoti. Tiek Aukščiausiajam Teismui, tiek Generalinei prokuratūrai teko patikrinti didžiulį kiekį bylų ir buvo išduota daugybė reabilitacijos pažymėjimų. Vis dėlto, manau, šiuos klausimus turėjo spręsti teismai. Tokia yra pasaulinės teisės praktika“, sakė V. Greičius. „Tad keistai atrodo, kad Lietuvoje reabilitacijos byloms nagrinėti buvo sukurta speciali Aukščiausiosios Tarybos komisija, kuriai vadovavo P. Varanauskas. Jos statusas nebuvo aiškiai apibrėžtas, bet ji turėjo didelę įtaką reabilituojant žmones“.

„Dabar mes aiškinamės konkrečius atvejus“, kalbėjo Greičius. „Tiesa, oficialaus patikrinimo neatliekame, o tik daugiau savikontrolės sumetimais studijuojame vieną kitą sudėtingesnę bylą. Bet, jei, tarkime, nustatysime, kad kai kurie as-

Lietuvos ministrui pirmininkui Adolfui Šleževičiui balandžio 25 d. lankantis Venezuelos sostinėje Caracas, buvo jam surengtas diplomatinis priėmimas. Iš k. Lietuvos ambasadorius Venezuelai Vytautas Dambra, premjeras A. Šleževičius, Kinijos ambasadorius Sun Yanheng, žmona Mu Zongyi ir Brazilijos ambasadorius Cloodaldo Huguenei Filho.

menys buvo reabilituoti nepagrįstai, susidursime su teisine problema — nėra juridinio mechanizmo, kaip atšaukti jau kartą suteiktą reabilitaciją“, jis sakė. „Tai turėtų apibrėžti įstatymas „Dėl asmenų, represuotų už pasipriešinimą okupaciniams režimams teisių atstatymo“, kurio pataisų projektą jau paruošė Teisingumo ministerija. Tačiau Aukščiausiasis Teismas šiame projekte įžvelgė labai rimtų trūkumų. Būtina jį tobulinti. Savo pastabas mes raštu išdėstėme Seimui“, pasakė V. Greičius.

Buvęs Aukščiausiosios Tarybos komisijos reabilitacijos byloms tirti pirmininkas P. Varanauskas žydšaudžių problema komentavo taip:

„Tai kas skelbiama apie mūsų komisijos darbą yra grynas prasiimanymas: neva mes sūsnimis dalijome žydšaudžiams reabilitacijas. Mūsų komisija iš viso turėjo tik patariamąjį balsą ir mes tiesiogiai nieko negalėjome reabilituoti. Savo parašu patvirtindavau vien rezistentų pažymėjimus, o sprendimus dėl reabilitacijos galiausiai priimdavo Aukščiausiojo Teismo pirmininkas M. Lošys arba generalinis prokuroras A. Paulauskas“.

„Pastarasis kartu buvo ir mūsų komisijos narys“, sakė Varanauskas. „Be to, jį iš jo tuomet Aukščiausiojo Teismo pirmininko pavaduotojas A. Pėstininkas, Aukščiausiosios Tarybos deputatai, patyrę teisininkai Z. Juknevičius, Z. Šličytė ir kiti juridikai puikiai išprūse asmenys“.

„Mūsų komisija buvo sukurta kebliams atvejams tirti. Pirmiausia domėjomės asmenų, dalyvavusių pasipriešinimo judėjime, bylomis. Atsižvelgdami į NKVD darbo metodus, stengėmės patikrinti, ar jiems kokie nors kriminalinio pobūdžio kaltinimai paprasčiausiai nebuvo „prisiūti“ sovietinių teismų bei vadinamųjų „trojkų“. Tačiau niekas iš mūsų komisijos narių niekuomet nesiėmė teisinti žydšaudžių. Visi vieninai laikėmės nuomonės, kad tokie asmenys — teistini, nors žinoma ne NKVD scenarijumi vadovaujantis“.

„Galvodamas apie komisijos darbą, džiaugiuosi, kad jos dėka daug nukentėjusių žmonių nebuvo tampomi po teismus, nesuinterinuojami iš vieno kabineto į kitą. Man neretai pasipriešinimo kovų dalyviai priekaištaudavo, kodėl mes nepasiskubiname

Bus gražintos ok. Lietuvos piliečių santaupos

Vakar paskelbėme Jamestown Fondo žiniaraštyje paskelbtą žinią, kad Rusija Lietuvai gražins 1940 m. konfiskuotus pinigus. Šiandien gautoje Eltos žinioje pasirodo, kad gražinami pinigai — okupuotos Lietuvos piliečių santaupos. Pateikiame Eltos žinią.

Vilnius, gegužės 24 d. (Elta) — Rusija gražins Lietuvos piliečių santaupas, kurias jvo Sovietų okupacijos metais buvo patikėję maskviškiam ryšių su užsienio bankui, vadinamam „Vnešekonombank“. Šis bankas tada kontroliavo visų Sovietų Sąjungos piliečių asmeninius indėlius laisvai kontroliuojama valiuta.

Apie tai telefoniniam pokalbyje su Lietuvos ministru pirmininku Adolfu Šleževičium pranešė Rusijos premjeras Viktor Černomyrdin. Jis patikino, kad pinigai bus pervesti Lietuvai šiais metais.

Naujasis ministras energetikos būklę laiko patenkinama

Vilnius, gegužės 17 d. (LR) — Gegužės 15 d. dekretu prezidentui Algirdui Brazauskui priėmus energetikos ministro Algimanto Stasiukyno atsistatydinimą, tą pačią dieną kitu dekretu naujuoju energetikos ministru paskyrė Arvydą Kostą Leščinską, iki šiol ėjęs Susisiekimo ministerijos sekretoriaus pareigas. Gegužės 17 d. naujasis energetikos ministras priekė Seime.

Kaip rašo „Lietuvos rytas“, paklaustas, ar energetika jam nauja sritis, Arvydas Leščinskas atsakė, jog baigęs mokyklą dirbo elektriku. Naujosiose pareigose, anot jo, svarbiausia — darbo kokybė.

Paklaustas, kaip vertintų šališ energetikos būklę, jis atsakė: „Turbūt patenkinamai“. Savo pirmą Algimanto Stasiukyno veikla Leščinskas

greičiau išduoti jiems rezistentų pažymėjimų, kodėl aš jų neužtariu. Aiškinau žmonėms, kad skubėti negalima, nes suklydus ir dėl vieno atvejo gali kristi šešelis ant šlingos rezistentų kovos atminimo“, baigė savo pasisakymus buvęs komisijos pirmininkas P. Varanauskas.

1990 metais Lietuvai paskelbus Nepriklausomybės atkūrimo akta, jos piliečiai „Vnešekonombank“ valiutinėse sąskaitose laikė daugiau kaip 7 milijonus dolerių. Pagal tų laikų kursą tai buvo labai dideli indėliai. Dabar Maskva sutiko gražinti šiuos indėlius su procentais (Lietuvai bus pervesta apie 10 milijonų dolerių).

Rusijos premjeras taip pat patikino, kad netrukus bus gražinti Lietuvai jos ambasadų pastatai Paryžiuje ir Romoje. 1940 m. okupavusi Lietuvą, Sovietų Sąjunga šiuos pastatus laikė savo nuosavybe. Derybos dėl jų gražinimo Lietuvai pradėtos 1990 metais. Tuometinis Sovietų Sąjungos vadovas Michail Gorbachev bei premjeras Nikolaj Ryžkov tvirtino, kad Sovietų Sąjunga juos valdo teisėtai. Jie reikalavo, kad Lietuva šį turtą išpirktų.

atsisakė vertinti. Arvydas Leščinskas, 48 metų, yra inžinierius mechanikas, vedęs, turi du sūnus. Baigęs Kauno Politechnikos Institutą, dirbo Kėdainių cukraus fabrike, vėliau — Vilniaus magnetinių įrašų konstravimo biure, Valtinbio plano komiteto Liaudies ūkio planavimo ir ekonomikos mokslinio tyrimo institute, Vilniaus universiteto Gamybos ekonomikos ir valdymo fakultete. 1984 metais gavo ekonomikos mokslų kandidato laipsnį.

1990 m. jis buvo išrinktas Aukščiausiosios Tarybos deputatu, buvo Liberalų frakcijos narys, dirbo Ekonomikos komisijoje. Susisiekimo ministro pavaduotojo pareigas jis pradėjo eiti 1992 m. lapkričio 23 dieną.

Algimantas Stasiukynas savo atsistatydinimą iš energetikos ministro pareigų motyvavo tuo, jog jam buvo trukdoma įgyvendinti reformas ir neleidžiama įvesti naujų energijos kainų. Be to, buvęs ministras aiškino, jog Konservatorių ir Socialdemokratų partijų nariai bandė daryti jam spaudimą. Energetikos ministro poste Algimantas Stasiukynas dirbo nuo 1993 metų kovo 31 dienos.

Lietuva ir Šiaurės Korėja susitarė dėl oro susisiekimo

Vilnius, gegužės 18 d. (LA) — Lietuvos Susisiekimo ministerijoje gegužės 17 d. turėjo baigtis derybos su Šiaurės Korėjos oro transporto pareigūnų delegacija. Kaip rašo Aurimas Drižius „Lietuvos aide“ korėjiečiai derėjosi su lietuviais jau nuo pirmadienio, tačiau atsisakė kalbėtis su žurnalistais, motyvodami tuo, kad derybos dar nesibaigė.

Korėjiečių kelionės tikslas — pasirašyti dvišalę Korėjos ir Lietuvos oro susisiekimo sutartį. Ji suteiktų juridinį pagrindą korėjiečiams skraidyti i Vilnių, jeigu to panorėtų korėjiečių aviakompanijos. Beje, visas Šiaurės Korėjos pavadinimas — Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika — tai viena iš nedaugelio pasaulyje likusių komunistinių valstybių.

Pasak Lietuvos Civilinės aviacijos departamento direktoriaus Antano Lapinsko, prieš pradėdant derybas su šiaurės korėjiečiais Lietuvos užsienio reikalų ministerija buvo užklausta, ar Šiaurės Korėjai nėra taikomos kokios nors pasaulio bendruomenės sankcijos. Atsakyta, kad sankcijų nėra, tad derybos įvyko.

„Lietuvos avialinijų“ marketingo direktorius Aivaras Muchksas pasakė, kad gegužės 16 d. jau buvo suderinti visi

sutarties punktai. „Numatyta, kad korėjiečiai galės skraidyti i Vilnių, jei norės. O mes, jeigu norėsime, taip pat galėsime skraidyti i Pchenjaną (Pyongyang).“

„Lietuvos avialinijos“ pasirašė su korėjiečiais vadinamąją „Inter Line“ sutartį. Pagal ją numatyta, kad korėjiečiai skraidys iki Maskvos, o iš Maskvos i Vilnių keleivius iš Šiaurės Korėjos gabens „Lietuvos avialinijos“. Ir atvirkščiai — keleivis Vilniuje galės pirkti LAL bilietus iki Pchenjano ir iš Maskvos jau skristi „Korean Airways“ lėktuvu. Todėl tiesiogiai iki Vilniaus korėjiečiai neskris. A. Muchksos nuomone iš Lietuvos i Šiaurės Korėją keleivių nebus daug. „Jeigu bent vieną keleivį per mėnesį turėsime, bus gerai“, sakė jis.

Pasak A. Muchksos, derybos su korėjiečiais vyko labai draugiškai, interesai nesikirtė. „I Pietryčių Aziją mes skraidome tik tada, kai kas nors užsako specialų skrydį“, sakė A. Muchksas. „Be to, mes neturime tokio tipo lėktuvų, kurie galėtų nukristi keliasdešimt tūkstančių kilometrų iki Korėjos. Skrisdamos tokį nuotolį, LAL lėktuvus turėtų pakelii du kartus nusileisti prisipildyti degalų. O kiekvienas nusileidimas labai brangiai kainuoja“.

Teisėsauga turėtų naudotis ir spaudos pranešimais

Vilnius, gegužės 16 d. (Elta) — Socialdemokratų partijos pirmininkas Aloyzas Sakalas spaudos konferencijoje supažindino žurnalistus su partijos pasiūlymais dėl kovos su nusikalstamumu stiprinimo.

Socialdemokratų nuomone, prie Valstybės saugumo departamento arba prie Vidaus reikalų ministerijos ar, galimas dalykas, prie Generalinės prokuratūros reikėtų įkurti padalinį, kuris analizuotų spaudoje pasirodantį straipsnius apie skandalingiausius nusikaltimus. Jis turėtų pasakyti visuomenei, ar paskelbta medžiaga yra teisinga ir, jei taip, kad būtų perduodama prokuratūrai tirti, arba pranešti, jog faktai nepagrįsti.

Socialdemokratų partija mano, kad prie Valstybės saugumo departamento būtina sudaryti specialų kovinį, gerai ginkluotą ir tobulai apmokytą padalinį

Vilniaus Liuteronų parapijai vadovauja moteris

Vilnius, gegužės 23 d. (Elta) — Pirmą kartą Lietuvoje evangelikų liuteronų parapijai pradėjo vadovauti dvasininkė moteris, Vokietijoje gyvenanti lietuvė Tamara Schmidt. Ją iš dviejų kandidatų išsirinko parapijos nariai. Tai pirmasis atvejis Lietuvoje, kai parapijai vadovauja moteris kunigė.

Tamaros Schmidt tėvas kunigas senjoras Adolfas Keleris, gimęs 1906 metais, kunigavo Lietuvoje, vėliau pasitraukė i Vokietiją, kur vadovavo Lietuvių izeivijos evangelikų liuteronų bažnyčiai.

Tamara Schmidt yra gimusi Lietuvoje — Tauragės mieste. Šiuo metu ji gyvena Vokietijoje, bet yra Lietuvos pilietė ir gerai kalba lietuviškai.

specialioms operacijoms vykdyti. Užsienio valstybių praktika parodė, kad tokie daliniai yra sunkiausiai įkandami organizuotoms nusikaltėlių grupuotėms, sakė Sakalas.

Jis pabrėžė, kad organizuotas nusikalstamumas, pirmiausia reketas, yra gerai apmokamas verslas. Todėl, sakė prelegentas, kovojant su juo būtina panaudoti „kitą verslą“. Socialdemokratai siūlo iš nusikaltėlių teismo būdu atimto turto dalį atiduoti teisėsaugos institucijoms. Jos, savo ruožtu, dalį tokio būdu gautų lėšų skirtų įsigyti technika, o tam tikrą dalį — savaisiems darbuotojams skatinti.

Socialdemokratai taip pat siūlo, kad „teisininkai pagalvotų dėl bausmių sumavimo“. Jų nuomone, bausmė turi būti paskirta už visus nusikaltimus, kuriuos nuteistajam pripažintu teismas. Dabartinėje teismų praktikoje bausmė skiriama tik už didžiausią nusikaltimą.

Aloyzas Sakalas sakė, jog socialdemokratai dėsis visas pastangas, kad iki šių metų liepos 1 d. būtų priimtas pajamų deklaravimo įstatymas. Už neteisėtai nurodytas pajamas jie siūlo skirti didžiules baudas.

Socialdemokratų nuomone, būtina sustiprinti miestų policiją. Jos svarbiausia paskirtis būtų palaikyti viešąją tvarką ir kuo skubiausiai padėti nukentėjusiems.

KALENDORIUS

Gegužės 26 d.: Šv. Pilypas Neri, kunigas (1515-1595); Eduardas, Algimantas, Vejas.

Gegužės 27 d.: Šv. Augustinas iš Canterbury, vyskupas (mirė 604 m.); Genadijus, Brunonas, Neringa, Žymantė. 1917 m. Petrapilyje įsisteigė Lietuvių Seimas.

SPORTO APŽVALGA

Redaktorė Irena Regienė

GRĮŽKIME PRIE TAUTINĖS OLIMPIADOS VARDŲ...

„Kauno dienų“, 1995 kovo 29 d. laidoje paskelbtas rašinys, kurio autorius Juozas Enčeris siūlo paremti jo ir jo amžininkų mintį bei siūlymą Pasaulio lietuvių sporto žaidynėms (PLSZ) gražinti jų tikrąjį pavadinimą. Šios žaidynės turėtų vykti po Lietuvos tautinės olimpiados vėliava ir vadintis „Lietuvos tautinė olimpiada“. Autoriaus mintys:

„Lietuvos tautinė olimpiada – toks buvo 1938 m. surengto pirmojo renginio Lietuvos nepriklausomybės 20-mečiui pažymėti pavadinimas. 1940 m. okupavus Lietuvą, liko tik istorinis faktas ir buvusio renginio pavadinimas, kurį derėtų išsaugoti. Artėja jau penktosios Pasaulio lietuvių sporto žaidynės, kurioms sparčiai ruošiamasi. Šių metų kovo 10 d. Vilniuje įvyko PLSZ organizacinio komiteto išplėstinis posėdis. Nors šali kampuoją visokie ūkiniai ir buitiniai rūpesčiai, i posėdį gausiai susirinko žaidynių teisejai, treneriai bei vadovai. Čia daug visko kalbėta bei svarstyta, tačiau nė žodžio nebuvo užsiminta apie pirmosios Lietuvos tautinės olimpiados, įvykusios 1938 m., tradicijų atkūrimą. Tai neįėjau tą svarbų įvykį taip ir palaidosim, neperdavę jo atminimo ateinančioms kartoms? O juk tai buvo didžiulis sportinis įvykis ano meto Lietuvoje. Olimpiadoje dalyvavo viso pasaulio lietuviai. Daugiausia svečių buvo iš JAV, dalyvavo taip pat nemažai Brazilijos, Anglijos, Pabaltijo šalių ir net okupuoto Vilniaus krašto lietuviai. Buvo iškilmingai pažadėta tuometiniams Lietuvos prezidentui ir vyriausybei tęsti pirmosios olimpiados tradicijas. Tada nutarta jas rengti kas 5 metai.

Šiandien jau atkurtos prieškarinės Lietuvos teniso pirmenybės Prezidento taurėi laimėti, atgaivintas tradicinis 1944 m. pradėtas krepšinio „Dešimtuoko“ turnyras Baltruono taurėi laimėti. Įvyko Pasaulio lietuvių dainų šventė, kuriai pradžia davė 1924 m. Atrodo, kad vėl atsirado galimybė tęsti pirmosios Lietuvos tautinės olimpiados tradicijas, kai kam tai tapo neaktualu. Kelia LTO tradicijų tęstinumui šį kartą pastoję ne

kokie mūsų priešai, bet išėvijios broliai. Kai kurie jų, matyt, norėtų užmiršti 1938 m. vykusią olimpiadą ir tęsti tik 1978 m. Toronte pradėtas PLSZ tradicijas. Mes, vietiniai, žinoma, esame didžiai dėkingi išėvijios broliams už 1978 m. Toronte paminėtą pirmosios Lietuvos tautinės olimpiados 40-metį, bet kartu manom, jog dabar jau laisvoje Lietuvoje PLSZ estafetę turėtų perimti antroji Lietuvos tautinė olimpiada.

Tinkamiausia data antrajai Lietuvos tautinei olimpiadai surengti, man atrodo, būtų 1998 m., švenčiant Lietuvos nepriklausomybės 60 metų jubiliejų. Kartu tai būtų pirmosios olimpiados 60-metis“.

Lietuvos spaudoje šis klausimas buvo keltas jau prieš IV PLSZ žaidynes 1991 m. Siūlyta PLSZ vadinti tautinės olimpiados vardu ir tęsti pirmosios Lietuvos tautinės olimpiados, įvykusios 1938 m. tradicijas. (Informacijai: Pirmoji Lietuvos tautinė olimpiada vyko 1938 m. Lietuvoje. Pirmosios PLSZ – 1978 m. Toronte, trečiosios – 1983 m. Čikagoje, ketvirtosios – 1988 m. Australijoje, penktosios – 1991 m. Lietuvoje ir penktosios – šiais 1995 m. Lietuvoje).

IV PLSZ metu, 1991 m. rugpjūčio 2 d. Kaune, kūno kultūros instituto rūmuose įvykusiose Pasaulio lietuvių sporto darbuotojų pasitarimuose, šis klausimas, atrodo, lyg ir buvo išspręstas. Tada, Amerikos lietuvių sportininkų nuomonei atstovavęs Valdas Adamkus, o taip pat LTO prezidentas Artūras Povilūnas ir kiti Lietuvos sporto darbuotojai rėmė mintį, kad pirmąją Lietuvos tautinę olimpiadą reikia palikti kaip šventą relikviją, kaip nebylų kaltinimą sovietiniam komunizmui, pamynusiam lietuvių judėjimą jo užuomazgoje. Pirmųjų ir antrųjų PLSZ organizatoriai teisingai aiškino, kad būtų buvę netikslu žaidynes pavadinimais naudoti dabartiniams PLSZ žaidynėms ir tos olimpiados tradicijų tęstinumą, verta būtų dar kartą pagalvoti, persvarstyti ir padaryti tinkamiausias išvadas. Sportininkų veteranų balsas turėtų būti išgirstas.

Sigitas Krašauskas

taip pat priminimas visiems, iš kur išaugo Pasaulio lietuvių sporto žaidynės, buvo teisingas.

Laikui slenkant pats gyvenimas verčia kartais persvarstyti ir rimčiausius nutarimus bei taisykles. Vis dėlto, kas liečia pirmosios Lietuvos tautinės olimpiados pavadinimo naudoti dabartiniams PLSZ žaidynėms ir tos olimpiados tradicijų tęstinumą, verta būtų dar kartą pagalvoti, persvarstyti ir padaryti tinkamiausias išvadas. Sportininkų veteranų balsas turėtų būti išgirstas.

Laikui slenkant pats gyvenimas verčia kartais persvarstyti ir rimčiausius nutarimus bei taisykles. Vis dėlto, kas liečia pirmosios Lietuvos tautinės olimpiados pavadinimo naudoti dabartiniams PLSZ žaidynėms ir tos olimpiados tradicijų tęstinumą, verta būtų dar kartą pagalvoti, persvarstyti ir padaryti tinkamiausias išvadas. Sportininkų veteranų balsas turėtų būti išgirstas.

Sigitas Krašauskas

ŠALFAS s-gos jaunučių pirmenybėse Hamilton, Ont., š.m. bal. 29-30 d., Toronto „Aušros“ jaunučių D klasė I komanda, savo klasėje laimėjusi II vietą. Iš k.: klūpo – A. Petrauskas, A. Rautinš, A. Bušinskas, L. Paškauskas. Stovi – P. Sergautis, A. Bušinskas, M. Rautinš, J. Kongats, T. Ginio-tis. Treneriai iš k. – R. Underys ir E. Punkris.

Nuotr. Sig. Krašausko

A. SABONIS – GERIAUSIAS EUROPOJE

Pasaulinės krepšinio federacijos vadovybės ir žinovų šių metų geriausių Europos žaidėjų išrinktas Arvydas Sabonis.

Be abejonės jis yra geriausias visų laikų, žymiausias ir populiariausias Lietuvos krepšinininkas. Gerai žinomas visoje Europoje ir plačiajame pasaulyje. JAV profesionalų klubas iš Portlando jau daugiau negu 5 metai jį vilioja; keletą mėnesių net nemokamai gydė jo koją. Jau daugiau negu 10 metų jis garsina Lietuvos krepšininkus. Pradžioje su Kauno „Žalgiriu“, kai triuškinio garšiąją Maskvos CSK ir laimėjo Sovietų S-gos meisterio titulą. Po to su Sovietų rinktine, kai Seoulio olimpiadoje laimėjo aukso medalį, nugalėdami amerikiečius. Po to su Lietuvos rinktine iškovojo bronzos medalį Barcelonos olimpiadoje. Dabar jau treji metai atstovauja Madrido Real klubui.

Su Real Madridu senesniai iškovojo garbingiausią Europos Krepšinio titulą – Europos čempionų taurės finalą prieš graikus „Olimpiakos“ klubą 73:61. Tokį titulą Real laimėjo pirmą kartą per 15 metų. O šiuo metu dar turi vilties laimėti ir Ispanijos meisterio titulą. Pirmenybių pusfinalyje šiuo metu kovoja su

Barcelona, prieš kurią pralaimėjo pirmas rungtynes, antras laimėjo 75:68 (reikia trijų pergalių). Po tų rungtynių laikraščiai rašė: „Barcelona neatsiliekė prieš Lietuvos Princa“!

Tas princas yra 7'4" ūgio, vedęs, turi du vaikus ir gražų namą Madride. Jo kontraktas su Real, berods, šiemet ir baigiasi. Ispanų laikraščiai rašo, kad jis kitą sezoną jau žais už Portlando klubą Amerikoje. Tuo tarpu jis tyli, nekalba su žurnalistais, nieko nesako draugams.

Kiekvienu atveju šis klausimas turėtų išaiškėti birželio gale, kai JAV profesionalų klubai pradės rinktis žaidėjus. Asmeniškai mano nuomone būtų tokia: Sabonis Real Madrido klubo neapvyly, jis su pagalba kitų dviejų lietuvių – Joe Arlaucko ir Rimo Kurtinaičio, klubui davė viską ko buvo tikėtasi. Real yra turtingiausias klubas Europoje; jis lengvai galės padidinti atlyginimą Sabonui, kuris ir jo šeima jau apsiuro Ispanijoje ir kuriam europietiško žaidimo stilius yra malonesnis ir mažiau fiziniai reikalaujantis.

V.G.

ŽYDRŪNAS ILGAUSKAS VERŽIASI Į NBA

Marčiulionis, Sabonis, Kurtinaitis, Chomičius, Karnišovas – pavardės gerai žinomos tarptautinėje sporto arenoje, savo bronzinėmis (iš Barcelonos) raišėmis jos blizga viso pasaulio lietuviams.

Žydrūnas Ilgauskas, kol kas žinomas tik Lietuvoje, bet jau gerai žinomas. Tai 20 metų jaunuolis, 218 cm ūgio (truputį daugiau 7 pėdų ir 1 inčo). Jau dvejus metus jis žaidžia Lietuvos profesionalų lygoje su Kauno „Atleto“ komanda; vienas geriausių centro puolėjų ir pirmajaučių statistikoje: taškų medžiojime, prie lentų ir blokaivime. Todėl nenuostabu, jei netrukus jo pavardė nuskambės ir už Lietuvos ribų. Jis jau spėjo pasirašyti sutartį su dviem tarptautiniais krepšinio agentais, kurių pirmas uždavinys, kad Ilgauskas patektų į sąrašus, iš kurių NBA klubų atstovai birželio mėnesį rinksis sau žaidėjus.

Tuo tikslu, atrodo, dar šį mėnesį Ilgauskas lankysis JAV. Pagal Kauno „Atleto“ klubo prezidentą Petrauską (jis senesniai grįžo iš JAV) net 5 NBA klubai rodo susidomėjimą Žydrūnu Ilgausku. Kiek didesnį susidomėjimą rodo Minnesotos ir New Yorko profesionalų klubai. Pirmoje eilėje jiems rūpi Žydrūno sveikatos stovis. Atrodo, kad viena jo koja nėra gerame stovyje; jis protarpiais jaučia joje skausmą. Tuo reikalu

Futbolas Čikagoje NESĖKMĖS APNIKO „LITUANICĄ“

Po dviejų gražių laimėjimų ir lygiųjų šio pavasario pirmenybėse „Litanicos“ pirmąją komandą apniko nesėkmės. Gegužės 14-ji buvo diena, kurią daugelis komandos žaidėjų norėtų užmiršti. Tą dieną buvo numatytos rungtynės prieš „Spartos“ vienuolikę šalia Lombard miestelio esančiame parke. Kaip keista, bet arti pusės komandos žaidėjų šio parko laiku nesurado. Čia rungtynės buvo pradėtos esant tik 7 žaidėjams, o visi susirinko tik į antrą kėlinį (nerado net vienas iš komandos vadovų). Susirinkus pilnai sudėčiai, „Sparta“ jau buvo įmušusi 3 įvarčius, o tuomet žaidėjai nebenorėjo atakliau kovoti. Pralaimėta net 0-6. Reikia pažymėti ir kad St. Xavier universitetu žvaigždė R. Kavaliauskas nesugebėjo įmušti garbės įvarčio iš 11 m baudinio.

Po ilgesnės pertraukos, gegužės 21 d. vėl buvo žaista namuose – Lemonte. Čia jau susirinko visi ir dar buvo atsarginių, tad rungtyniauta su „Trevians“ komanda gana atakliai. Varžovas – viena geriausių I diviziono komandų (ji kartu su „Vik-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110.00

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėstį, pažymima, iki kada yra užimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto	
	metams ¼ metų 3 mėn.
JAV	\$95.00 \$55.00 \$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00 \$60.00 \$40.00
Tik šeštadienio laida:	
JAV	\$55.00 \$40.00 \$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00 \$45.00 \$35.00
Užsakant Lietuvą (Air cargo)	\$100.00 \$55.00
Tik šeštadienio laida	\$55.00
Užsakant užsienį oro paštu	\$500.00 \$250.00
Tik šeštadienio laida	\$160.00 \$85.00

Vyriausias redaktorė Danutė Bindokienė
Administracijos Pijus Stončius

Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos priimančioms, gavus prašymą ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

Detroito „Kovo“ žaidėjai, dalyvavę ŠALFAS s-gos senjorų krepšinio pirmenybėse š.m. balandžio 1-2 d. vykusiose Detroito.

Nuotr. Jono Urbono

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. **Susitarimul** (kalbėt angliskai) Tel. 708-422-8260

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St., Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p. - 7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p. trečd. uždarai, ketvd. 1-3 v.p.p. penkt. ir šešt. 9 v. - 12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6989 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS.
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL.
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708) 652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v. išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p. p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60128
708-941-2809
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUŠ LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. - 7 v.v., antr. 9 v.r. - 12, ketvd. 12 - 4 v. p.p., penkt. 12 - 6 v.v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave., Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
3000 N. Halsted
Chicago, IL 60657
Tel. 312-296-3600

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. RAIMUNDAS RUGINIS
Chiropraktinis gydymas nuo nugaros, kaklo ir galvos skausmų
1025 Ogden Ave.
Lisle, IL 60532
Tel. 708-963-1410

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p. p. Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 778-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIŪBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-827-0090
Valandos pagal susitarimą

VERTA PLATAUS DĖMESIO SUKAKTIS

Šie metai ypač gausūs sukačkimis: vienos džiugios, kitos — keliančios skaudžius prisiminimus, tačiau ši sukačtis yra labai svarbi lietuvių kultūros istorijai ir turėtų būti ne vien iškilmingai švenčiama, bet taip pat labiau susirūpinta jos palikimu. Kadangi niekur taip išsamiai sukačtis nepaminėta, kaip Susivienijimo Lietuvių Amerikoje laikraštys „Tėvynė“ (1995 m. balandis, straipsnio autorius — Arnoldas Pirockinas), su dėkingumu ji perspausdiname „Draugo“ skaitytojams. Redakcija.

„Susivienijimas Lietuvių Amerikoje XI Seime priėmė nutarimą paskelbti Lietuvių Kalbos Gramatikos Konkursą“

Prieš 95 metus (1900 m.) Jonas Jablonskis parašė naują gramatiką, o prieš 94 metus (1901 m.) Tilžėje buvo išspausdintas ilgiai lauktas lietuvių literatūrinės (bendrines) kalbos vadovas — Petro Kriaušaičio „Lietuviškos kalbos gramatika“. Minint šios reikšmingos knygos jubiliejų, reikia paminėti ir kitą jubiliejinį įvykį, gero kai nulūmusį šios gramatikos pasirodymą. Tas įvykis — tai beveik prieš šimtą metų (1896 m.) JAV lietuvių emigrantų organizacijos „Susivienijimas Lietuvių Amerikoje“ XI Seime priimtas nutarimas paskelbti lietuvių kalbos gramatikos konkursą. (Be kita ko, šis konkursas ar tik ne pirmasis lietuvių kultūros istorijoje?)

Kalbininkas Arnoldas Pirockinas apie šios gramatikos paruošimą bei išleidimą rašo:

„Geros norminės lietuvių kalbos gramatikos reikalingumas buvo jaučiamas gana seniai. Tiesa, lietuvių kalbos gramatikų būta jau nemaža. Išspausdintos K. Kasakausko (1832 m.), S. Daukanto „Prasma lotynų kalbos“ (1837), mokslinė A. Šleicherio (1856), plati norminė Fr. Kuršaičio (1876), J. Šykopo (1879-81), M. Miežinio (1886), M. Akelaičio (1890). Dar daugiau būta nespausdintų gramatikų, kurių viena kita (J. Juškos, A. Baranausko, K. Jauniaus) buvo pasiekusi ir lietuvių visuomenę. Tačiau vis dėlto tikros norminės gramatikos nebuvo, ir lietuvių rašto žmonėms jos labai trūko. Mūsų inteligentai carinės prispaudos sąlygomis, kai Lietuvoje buvo žiauriausiai slopinamas ne tik kiekvienas politinis, bet ir kultūrinis lietuvių veikimas, galėjo tik svajoti apie geresnę gramatiką, todėl reikėjo šiaip taip verstis jau išleistomis. Imtis kokių žygių parašyti geresnę gramatiką tuo metu Lietuvoje realių sąlygų nebuvo.“

Amerikos lietuvių būklė buvo geresnė: jie laisvai leido daug įvairių laikraščių ir žurnalų, spausdinti knygų, steigė savo mokyklų, kūrė visokių organizacijų. Taigi jie, dar taip pat skatinami kitų kultūringų tau-

ty pavyzdžių, negalėjo likti abejingi ir dėl vieningos literatūrinės kalbos, o šitai išspėsti, jų nuomone, galėtų gera lietuvių kalbos gramatika.

Tačiau JAV lietuviams pasirūpinti gera gramatika trukdė svarbi aplinkybė — apskritai, iš emigrantų buvo mažoka inteligentų, o juo labiau nebuvo žmogaus, kuris būtų galėjęs imtis tokio atsakingo darbo. Todėl konkurso organizatoriai sumanė pasitelkti lietuvių filologų iš tėvynės. Seimo atsišaukime visas tas reikalias aiškinamas taip: „Jausdami vėl, kad lietuviška gramatika priderancizai gali surašyti tikrai tas, kuris gerai moka lietuviškąją kalbą, — apsvaustę ta viską, jus tik, Lietuvos filologai, kviečiame prie minėto darbo, ukvatydami prie rasymo netaip menka premija, szimtu amer. dolerių, kuriuos įstengėme ant konkurso paskirti, kaip reikalingumu anas „knigos gramatikų“, tuom labiau, kad užmanymas jos parašymo išėjo iš lupų, kurios niekad nebeįlijo lotyniskų ne grekiskų deklinacijų, t.y. išsdygę iš tarpo paczių žmonių“ („Tėvynė“, 1896, Nr. 11, p. 169).

Vadinasi, konkurso organizatoriai vylėsi, kad lietuvių filologai, paskatinti tikrai nemenukos anais laikais premijos, ir patriotizmo, karštai atsilieps į jų raginimą.

Deja, konkursas susilaukė gana menko atbalsio: po trejų metų tas pats Amerikos lietuvių laikraštis „Tėvynė“, apibūdin-

damas jo rezultatus, piktaai rašė: „Lietuvos inteligencija taip yra apsunksi, kad ir szimtas dolerių negalėjo paraginti prie darbo. Nei vienas iš jos apszvietūnų, neiszreiszškė noro paimti tą szimtinę“ (1889, Nr. 1, p. 25-26).

Tačiau, apsvaustis visas aplinkybes, šiandien nesunku įsitikinti, kiek maža buvo tu Lietuvos filologų, kurie iš tikrųjų galėjo parašyti tokį svarbų veikalą, kaip lietuvių kalbos gramatika. Daug vilčių teikęs Jono Juškos sūnus Vytautas mirė konkurso paskelbimo metais. Antanas Baranauskas 1875 m. buvo parašęs lietuvių kalbos gramatiką, bet dabar jau buvo vyškumas ir piktinosis visokiais „litvomanais“, todėl vargu ar jis teigiamai žiūrėjo į „Tėvynės“ laikraštį ir jame paskelbtą konkursą. Kazimieras Jaunius tuo laiku dar buvo neatsigavęs nuo Kazanės ištrėmimo. Liko dar vienas kalbininkas — Jonas Jablonskis. Jo straipsniai apie kalbą, išspausdinti „Varpe“, rodo, kad jis labiausiai tiko šiam dideliu uždaviniui, nes jau tada gana aiškiai suvokė literatūrinės kalbos svecifiką. Tačiau Jablonskis tylėjo ir gramatikos rašyti, matyt, neketino. Tą jo neketinimą galima paaiskinti tiek nepalankiomis buitinėmis aplinkybėmis (1896 m. gavo iš Mintaujos keizis į Taliną), tiek ir kitu, ne mažiau svarbiu ir sunkiu darbu — 1897 m. sausio mėn. pradžioje A. Šachmatovos pakvietė Jablonskį redaguoti Juškos žodyną. Šiam darbu jis skyrė visą savo energiją ir nuo mokyklos laisvą laiką. Tad suprantama, kad imtis kito didesnio darbo Jablonskis negalėjo. Juo labiau reikia atsižvelgti į jo didelį reiklumą sau: skubotai geros gramatikos neparašys.

Ir vis dėlto Jablonskis tapo tu konkurso laureatu. Ko nedrįsta savo dalyko specialistai, dažnai ryžtasi diletantai. Bet tu diletantų ryžtas kartais išjudina ir tikruosius mokovus. Panašiai atsitiko ir Jablonskiui. Buvęs Mintaujos gimnazijoje jo mokynys Petras Avizonis (vėliau žymus gydytojas oftalmologas), studijuodamas Peterburgo universitete mediciną, parašė lietuvių kalbos gramatikos konspektą. Jablonskis, kiek pataisęs ir papildęs, pasiūlė tą konspektą pavadinti „Lietuviška gramatikė“. P. Avizoniui vargais negalais pavyko 1899 m. tą gramatikėlę šapirografu išspausdinti. Dar anksčiau vieną tos gramatikėlės nuorašą jis buvo pasiuntęs į „Susivienijimo Lietuvių Amerikoje“ paskelbtą konkursą. Amerikiečiai, negavę geresnių gramatikų, 1899 m. ru-

denį pranešė Avizoniui, kad jie sutiktų jo gramatikėlę, reikalingą mokyklai, išspausdinti ir premijuoti, jei jis kiek papildytų ją ir pataisytų. Autoriui to negalint padaryti, jie skirsią tik pusę premijos.

Gavęs tokį atsakymą, Avizonis (savo atsiminimuose jis tatau rašo), tuoj pasiuntęs Jablonskiui laišką, klausdamas, ar tas nesutiktų jam padėti. Jablonskis pažadėjęs vasarą, per atostogas, jam pagelbėti. Amerikiečiai taip pat sutikę laukti.

1900 m. vasarą Jablonskis, nusisamdęs V. Putarnskio Grauzikų dvare vadovams ir pasitelkęs kelis studentus, per visas atostogas taisė tą Avizonio gramatikėlę. Taisydamas po kelis kartus perrašinėdamas, Jablonskis į ją sudėjo visą tuometinį savo gramatikos mokslą: sukūrė ar bent kritiškai apsvaustė lietuviškų terminus ir apibrėžimus, sukaupė nemažą gyvosios kalbos faktų. Išėjo palyginti dideli veiksmažodžio, prielinksnio skyreliai, sintaksės skyriui panaudojo savo anksčiau „Varpe“ spausdintus straipsnius. Tad iš tikrųjų buvo parašyta nauja gramatika, ir ją visai teisingai reikia laikyti pirmąją dabartinės lietuvių literatūrinės gramatiką.

Jablonskis, norėdamas pažymėti Petro Avizonio iniciatyvą, prieš slapyvardžio (Kriaušaitis) privedo jo vardą Petras. Kitais metais Tilžėje, J. Tumo-Vaižganto prižiūrima, gramatika amerikiečių lėšomis buvo išspausdinta. Avizoniui konkurso premija buvo išmokėta; pusė to sumos, kaip buvo susitarta, nusiuontęs Jablonskiui.

Taigi lietuvių visuomenė pagaliau gavo taip ilgai lauktą savo gimtosios kalbos gramatiką, kurios reikšmę sunku įvertinti: kitos, geresnės Jablonskio gramatikos (fonetikos ir morfologijos) vėl reikėjo laukti aštuoniolika metų. Per tą laiką, kad ir buvo pasirodę kitų autorių gramatikų, ji buvo vienintelė, kuri bent kiek patenkino vis augančius mūsų visuomenės poreikius.“

PENSIONO GYVENTOJAI PRIŽIŪRI MIŠKĄ

Zarasų pensiono, įsikūrusio Megučiu miške, direktorius Jonas Sarokinas prieš trejus metus kreipėsi į Zarasų miško urėdiją, prašydamas leisti pensiono globotiniams tvarkyti šį mišką, atlikti jame sanitarinius kirtimus, išvalyti vėjovartas. Pradėjus tvarkyti mišką, buvo pastebėta, kad pensiono gyventojai jame gali paruošti ir pigių medžių bei pjaustomi ir pa-

Danutė Bindokienė Supuvęs obuolys statinėje...

Ne kartą teko patirti, kaip glaudžiai tarp savęs susijusi yra lietuvių visuomenė. Nepaisant tarpusavio „pasikapsėjimų“, esant tarytum viena šeima ir jautriai reaguojame į kiekvieno šeimos nario pasisekimus bei nesėkmes. Net ir tuomet, jei šeimos narys nedaug su kitais saviškiais bendrauja, jaučiame jam giminytę, pasididžiavimą gerais darbais, gėdą už „lietuvių vardo suteršimą“ blogaisiais.

Sakoma, jog greičiau už žviensą ir garsą keliauja blogos žinios, tad nenuostabu, kad per porą dienų daugelis išgirdo ir šneka apie gegužės 23 d. kai kuriuose laikraščiuose pasirodžiusias žinias, kad Ohio State universiteto profesorius įtariamasis išplėšęs du puslapius iš Vatikano bibliotekoje buvusio antikinio rankraščio ir mėginęs juos parduoti vienoje Akron, Ohio, senienių parduotuvėje. „Chicago Tribune“ įvyki pranešė vieno paragrafo žinute, bet „New York Times“ jį išplėtė į tikrą sensaciją, pailiustruodamas vieno pavogtųjų puslapių faktus. Straipsnyje (William H. Horan, „Medieval Treasure Found By a Curious Art Dealer“) plačiai aprašoma visa istorija, kaip pastabiam antikvarų pirkliui kilo įtarimas, kad galbūt du XIV šimt. rankraščio puslapiai, buvę italų poeto humanitaro Plutarcho nuosavybė, nėra legaliai patekę į Ameriką, nors juos parduoti atnešė žinomas žmogus, antikinio meno profesorius Anthony Melnikas. Puslapiai įkainuoti 500,000 dolerių.

Minėtame straipsnyje smulkiai aprašoma prof. Melniko pagarbos verta akademinė karjera, specialiai suteiktas jam leidimas laisvai naudotis Vatikano biblioteka, paminint, kad jis 68 metų amžiaus, lietuvis, 1950 metais emigravęs į JAV. Reikia dar kartą pabrėžti, kad profesorius kol kas neapkalintintas, o tik įtariamasis vagyste, nors įtarimas pagrįstas stipriais duomenimis.

Kažkaip sunku tikėti, kad A. Melnikas, įsigijęs doktoratą iš meno istorijos, buvęs net du kartus Fulbright stipendininkas,

studijavęs meną Pisos universitete ir Florencijoje, daug kartų įvertintas už savo tyrinėjimus senovės meno srityje, supjaustė neįkainuojamas vertės rankraščius... Mums taip pat liūdna, kad lietuvių vardas siejamas su šiuo įvykiu — juk tai didesnis nusikaltimas, kaip „dukniukti“ kokią smulkia prekę iš vietinės K-mart parduotuvės.

Antra vertus, įvykis liudija, kad turime apie kiekvieną žmogų spręsti atskirai, pagal tai, kaip jis elgiasi, o ne iš kur, kada atvykęs, kokios tautybės ar rasės jis yra. Daug kartų girdime priekaištus, kad dabar iš tėvynės atvykstančiais tautiečiais negalime pasitikėti, nes jie linke savintis, kas jiems nepriklauso... Amerikiečių posakis teigia, kad „vienas supuvęs obuolys gali puvonomis apkirsti visą obuolių statinę, bet ši taisyklė joki būdu netaikytina žmonėms.“

Kiekvienoje tautoje yra gerų ir blogų individų. Taip juos ir turime vertinti. Kiekvieną kartą, kai neatsargiai vartojame neigiamas bendrybes kuriai žmonių grupei apibūdinti, padarome sunkiai atitausomą žalą teisingiesiems, darbštiesiems, geriesiems. Tai beveik tas pat, kaip po šio įvykiu paskleisti gandus... Ad visi lietuvių kilmės profesoriai yra vagys ir jų negalima prileisti prie brangtos, retos medžiagos universitetų, archyvų ar kitų institucijų bibliotekose.

Kokia bus įvykio su prof. Anthony Melniku pabaiga, parodys ateitis. Nors tuo tarpu kaltinamas pirštas nukreiptas tik į jį, bet kaltininkas gali būti ir kas kitas. Jeigu ir paaiškėtų, kad prof. Melnikas tikrai padarė šį nusikaltimą, tai dar nereiškia, kad juoda dėmė krinta ant visos mūsų tautos vardo. (Žinoma, ir garbės jam per daug nedaro...) Čia yra individualaus asmens elgesys, už kurį tik jis vienas, o ne visi tos pačios tautybės žmonės, turės atsakyti. Taip pat ir už kitus įstatymų pažeidimus, atliktus bet kurio kito mūsų tautiečio (nepaisant, kada jis į šį kraštą atvyko), nėra atsakingi visi lietuviai.

gal rajono Globos ir rūpybos skyriaus sudarytą sąrašą vežami socialiai remtinoms šeimoms, invalidams, nusenu-

siams vienišiesiems gyventojams. Šiemet Zarasų pensiono globotiniui numatė paruošti apie 120 kubinių metrų malkų.

Posėdžiaujant aptarti „Baltic Studies“ programą University of Washington, Seattle, WA. Sėdi iš kairės: Irena Blekytė, Šarūnas Martilionis, Kristin Schuler; stovi: prof. Tom DuBois, prof. Guntis Smidchens, Ina Bertulytė-Bray, prof. Daniel Waugh — programos iniciatoriai. Nuotr. James Bray

KARININKAS LEMTIES SIAUTĖJIME

ATSIMINIMAI

Dim. mjr. JUOZAS KRKAUSKAS

16

Rytojaus rytą mane varo į šachtą. Aš neinu. Už atsakymą eiti į darbą „duoda“ 5 paras karcerio — viena diena valgia, o kita dieną skrandį skalauju.

Po šitos procedūros lagerio viršininkas paklausė: „Ar eisi į darbą?“ „Eisiu, tik ne į šachtą — į statybą“. Statyboje, kai lauke 30 laipsnių šalčio ir daugiau, išimės, nedirbame. Tokių dienų laukdavome, tik jau turėjome saugot neuždengtą kūno dalis.

Šachtose nelaimė tyko visur. Kiekvienoje šachtose yra metano dujų. Jei nėra geros ventiliacijos — dujos sprogtas nuo kibirkšties. Taip buvo ir 29-oje. Nuo elektrinio grąžo kibirkšties sprogo metano dujos — 4-iems vyrams (2 lietuviai, 1 ukrainietis ir 1 vokiečiai) smarkiai apdegė veidai ir rankos. Tapo invalidais. Ypač tingai jiems sunku buvo žiemą.

Maistas apie 1950 m. lyg geresnis, kartais užsidirbame daugiau avizinės košės. O kokia skani ir kaip greit veidelius taiso. Namiškiai su siuntiniais mūsų nepamiršta.

Metai bėga, nors sunkiai, bet nesulaikomai ir štai — 1953-iejį, kovo mėn. 5-oji — vienas mirtis, o milijonams Sovietų Sąjungoje — dvasinis atgimimas, o gal ir laisvė!

Tą dieną surikiavo aikštė visus laisvus nuo darbo kalinius ir perskaitė žinią, kad mirė „mokytojas“, tėvelis

Stalinis. Gaila, juoktis negalėjom, bet „Mano sieloj šiandien šventė!“

Pastebėjau, kad buvo ir tokių, kuriems ašaros byrėjo ir net gausiai (o gal netikros?), džiugu, kad ne lietuviams.

Atrodo, kad tą pačią dieną lagery kažkas įvyko, ne tik mūsų Vorkutos, bet ir Sovietų Sąjungos lageriuose. Taip, matyt, kad dvasinis atgimimas atėjo ir jis sustiprės, kai bus aplaistytas politinių kalinių krauju.

Gyvenimas vėl turėtų eiti tuo pačiu keliu — tos pačios spygliuotos tvoros, ta pati apsauga ir tas pats režiminių lagerių viršininkas, generolas Derevenko. Laukiame kaip gervė giedros. Laukiame laiko pasakyti savo politinių kalinių žodį. Iš Maskvos pasigirdo gaudelių, o vėliau ir iš lagerių — politinių kalinių streikai, jų malšinimas. Visa tai artėja prie Vorkutos, prie 29-tos šachtos lagerio.

Vorkuta yra netoli speigračio. Čia gruodžio pradžioje saulė kelias savaites nepateka, o vasarą gegužės — liepos mėn. — nenusileidžia. Žiemos naktį gražu pasigėrėti Šiaurės pašvaisčių simfonija. Šiaurės aišgalai, tarsi kokia stebuklinga ranka su milžinišku projektorium skleidžia tiesius, įvairiaspalvius, judančius šviesos ilgus pluoštus, kurie pranyksta ir vėl susiviečia, ir taip kiauuras naktis, žinoma, jei nesiaučia poliarinės pūgos, tada toliau savo nosies nepamatsi. Glaziomis dienomis matyti Šiaurės Uralo kalnai — tai žiemos ir vasaros pranašai.

1953 m. liepos 26 d. šachtininkai, išlindę iš 29-tos šachtos, pareiškė, kad į šachtą daugiau nesileis. Sustiprinta sargyba parvedė į lagerį. Jau prieš tai buvo sudarytas kalinių streiko komitetas. Tos dienos trečioji pamaina į šachtą neišėjo. Streikuotojai pranešė, kad lagery gali vaikščioti jo viršininkas ir gydytojas, be to, pranešė, kad „kūmas“ — tardytojas, iš lagerio pasiimtu-

visus „beldikus“ (žinių tiekėjus). Tą patį vakarą buvo išlaisvinta „Bastilija“ — karceris.

Kita dieną ankšti režiminių lagerių viršininkas ir lagerio viršininkas (gen. ir mjr.) sukvečia kalinius į aikštę pasiaiškinti, ko nori kaliniai.

Streiko komitetas šiems ponams įteikia memorandumą, kurį turi persiųsti SSSR vyriausybei ir Centro komitetui. Memorandume prašoma panaikinti lagerius ir grąžinti laisvę, o dėl sunkios ekonominės padėties, kaliniai pasižada dvejus metus dirbti šachtose.

Po kelių dienų buvo pranešta, kad iš Maskvos atvažiavo Vyriausybės komisija (kasdien šachta duodavo milžinišką pelną, o dabar — toks pat nuostolis).

Komisija atvažiavo: generalinis prokuroras Rudenko, generolas Maslinkov ir būrys čekistų. Prieš kalbant, visus aikštėje suklupdė. Kalbėtojas atsisodavo. Kiekvienam kalbėtoju (kaliniui) viršininkai šaukė: „Klaupkis, užteks, provokacija“. Nieko neklausinėjo, kalbėti niekam neleido, nors mūsų tarpe buvo tarybinis generolas, pulkininkas ir profesorius. Toliau — jokių paaiškinimų, jokių kalbų.

Maskvai tai niekis. Be muzikos atvažiavo, be jos ir išvažiavo. Nepasitikejo savo apsauga.

Nuo liepos 26 d. Vorkutoje dienos gražesnės viena už kitą. Kas norėjo — idėję, gražiau kaip Palangoj. Ta proga pasinaudojau ir aš.

Po „svėčių“ išvažiavimo už tvoros vyko kariniai stiprinimo darbai.

Pagrindiniuose bokšteliuose ištempė telefono laidą, apacioj — iš smelio maišų urošė atsparus taškus. Į bokšteliu lipa po antrą čekistą. Visi nujautėm, kad kažkas turi būti, bet nenujautėm kaip buvo.

Išaušo pirmosios rugpjūčio dienos rytas. Tą dieną virš Uralo kalnų pakilus saulutei vėl skleidė spindulius. Kaliniai, lyg nujausdami Rudenko grasinimą, anksčiau

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ TELKINIAI

CLEVELAND, OH

AMERIKIEČIAI GYDYTOJAI VYKSTA Į KLAIPĖDOS MIESTO LIGONINĘ

Gegužės 25 d. į Klaipėdos miesto ligoninę išvyksta Gražina Kudukienės iniciatyva „Partnership in Hope to Klaipėda“ projekto dalyviai.

Projekto vadovas dr. John di Stefano – burnos/veido chirurgas. Gydytojai: Algimantas Cepulis, Morris Dixon, Nick Gravino, Eric Bloomfield, Richard Herz, Michael Smith, Jerold Goldberg, Gintautas Sabataitis, kuris bus vertėju ir koordinatorium. Gailestingos seserys – Dolly Preslinski, Maria Gruzdytė. Vyksta projekto iniciatorė Gražina Kudukienė ir fotografė Aleksandra Kudukytė.

Lešomis šiam projektui yra prisidėję: „Sun Newspapers“, „The Cleveland Plain Dealer“, Cuyahoga County auditors seserys – Gailutės Mariūnaitės prisiminimui. American greetings – žaislai vaikams ir Cleveland Indians – vaikams kepturės.

„ŠVYTURIO“ ARŽELIS

Pernai rudenį rašėme apie pradėdantįs veikti aukštesnius liuanistinio lavinimo kursus. Juos per visus metus lankė ir išsėję mokiniai, baigę aštuonis lit. mokyklos skyrius. Jie taip pat sudarė dainos vienetą, kuris pasivadino „Švyturio“ vardu. Jiems vadovauja mokytojos Rita Klirionė ir Eglė Lanaušienė.

Baigdami pirmuosius savo darbo metus, jie nutarė savo darbą prisidėti prie Dievo Motinos parapijos įvairių darbų. Tokiu būdu vienoje Dievo Motinos šventovės pusėje pražydo gėlių darželis. Tai jaunųjų sodininkų ir jų vadovų pastangų ir šviesių norų rezultatas. Gražu! Sveikiname ir tariame „ačiū“.

A.A. VIKTORAS PALŪNAS

Gegužės 20 d. palaidotas Viktoras Palūnas. Netekom nuoširdaus, lietuvių įvairius darbus dirbusio Viktoro. Jo labai pasigesim.

Viktoras Palūnas veikliai reikiškesi ateitininkuose, Lietuvos Fronto bičiulių centro ir Clevelando valdyboje, Vysk. M. Valančiaus liuanistinės mokyklos tėvų komitete, Lietuvių bendruomenėje, Dainavos jaunimo stovyklos rėmimo komitetuose. Nuoširdžiai užjaučiame žmoną Aldoną, vaikus, vaikaičius, brolius Mečį, Vladą ir jų šeimas.

T.G.

HOT SPRINGS, ARK

A.A. ELENA MAZURAITIENĖ

Š.m. kovo 10-tos rytą mūsų gyvenvietėje pasklido liūdna žinia – staiga mirė Elena Mazuraitienė, 78 m., palikusi liūdinčių sūnų Wade Vaidutį Mazuraitį, tris brolius: Joną Girdauską, gyvenantį Hamden, CT, Lietuvoje – Feliksą, Vincą ir seserį Stefą Girdauskaitę.

Elena gimė Griškabūdyje, Šakių apskrityje. 1938 m. iškėto už William Mazuraitio, atvykusio iš Amerikos. 1942 m. gimė sūnus Vaidutis, o po poros metų teko bėgti į Vakarų nuo atslenkančiojo raudonojo okupanto. Vokietijoje gyveno Hanau stovykloje, o Amerikoje išsikūrė Pittsburgh mieste. Prieš 20 metų Elena su vyru persikėlė gyventi į Hot Springs. Teko lankytis jų namuose, kur visada buvo pavyzdinga tvarka, o sodyba skendo gelėse rūpestingai prižiūrima. Pažinome Elenutę visada besišypsantią, kuklią, tylią ir darbščią. 1980 m. palaidojusi vyrą, nepalūžo, išmoko vairuoti ir pati viena gražiai tvarkėsi, įveikdama visas kliūtis. 1984 m. sūnus grįžo iš kariuomenės ir apsigyveno pas mamą. Džiugu, kad Elenutė aplankė su sūnumi Tėvynę, pasimatė su broliu šeimomis, su seseria, pavaikščiojo gimtinės takeliais.

Elena Mazuraitienė.

Elena Mazuraitienė buvo pašarvota Gross Funeral Home koplyčioje. Religines apeigas atliko kun. Alen Rosenau, o rožinį sukalbėjo Pranas Radis. Atsiveikimo žodį tarė rašančioji – radijo ir Lietuvių fondo vardu; Stepas Ingaunis – Bendruomenės vardu. Po gedulo šv. Mišių St. Mary's katalikų bažnyčioje, palaidota Kalvarijos kapinėse šalia anksčiau mirusio vyro. Išsėję Viešpaties ramybės, miela Elenute.

A.A. ANTONIO A. MATULIS

Š.m. kovo 21 d. po trumpos ligos mirė Antanas Matulis, sulaukęs 63 metų. Jis buvo gimęs Buenos Aires, Argentinoje. Anksčiau gyveno Čikagoje, o

Clevelando Šv. Kazimiero liuanistinė mokykla 2,000 dol. Lietuvių fondo paramos čekį įteikia LF atstovė Ohio valstijai D. Puškorienė. Čekį priima mokyklos atstovė D. Urbaitienė.

Nuotr. VI. Bacevičiaus

Hot Springs vietovėje išgyveno septynerius metus. Buvo linksmas žmogus, visada pasiruošęs padėti artimui, ką daugelis čia gyvenančių asmeniškai patyrė. Abu su žmona Nelida, taip pat Argentinoje gimusia, labai mėgo gamtą ir daug laiko praleisdavo prie ežerų žvejodami. Pobūviuose būdavo geroje nuotaikoje ir mėgdavo aplink sėdintius pavaišinti, pašnekinti. Šių Naujųjų Metų pobūvyje, greta jo sėdint, net mintin neatėjo, kad tai paskutinės jo vaišės. Atrodė, kad turime džiaugtis kiekviena išgyventa diena, jų taip nedaug beliko ir kiekviena momentu ji gali būti paskutiniuoju.

Šv. Mišias už velionio sielą aukėjo prelatas Leo Riedmuller St. Mary's katalikų bažnyčioje. Gražiai giedoję bažnytinis choras, vadovaujamas Reginos Sabaliūnienės. Laidotuvės buvo privačios. Gedulo pietūs buvo Buffy's restorane.

Per anksti netekusi gyvenimo draugo, liūdesyje liko žmona Nelida Vidūnaitė, dukterys – Silvia Miarka, Claudia Ryan, žentai ir du vaikaičiai; Argentinoje sesuo Teresa Valentinas su šeima ir kiti artimieji. Išsėję ramybės!

Salomėja Šmaizienė

DAYTONA BEACH, FL PAGARBIAI PRISIMINTOS MOTINOS

Daytona Beach lietuviai kasmet Motinos dieną pagarbiam prisimena motinas. Šiais metais Motinos dieną šventėme gegužės 14 d. Ruošė Daytona Beach Lietuvių klubas, vadovaujamas Jono Daugėlos.

Motinių pagerbimas pradėtas gražiomis, lietuviams skirtomis pamaldomis Prince of Peace bažnyčioje, Ormond Beach. Šv. Mišias už lietuvių motinas ir už motinų motiną Tėvynę Lietuvą aukėjo kun. Ričardas Grasso. Pamokslė kun. Grasso prisiminė šio telkinio motinas, jas pasveikino ir išryškino motinos reikšmę šeimai ir tautai.

Choras „Sietynas“, vadovaujamas muz. Antano Skridulio gražiai giedoję dienos progai parinktas giesmes.

Šv. Mišių skaitinius skaitė klubo valdybos vicepirm. Anice-

ta Mažeikienė. Aukas nešė klubo valdybos narės – Danutė Šilbajorienė, Onutė Daržinskienė ir Onutė Lanienė.

Po dvasinio susikauptimo, parapijos salėje dalyvaujant arti 80 lietuvių, motinų pagerbimą pradėjo klubo pirmininkas Jonas Daugėla. Sveikindamas visą motinas, močiutes, promociutes, linkėjo joms gražiausių gyvenimo dienų. Ta proga pirmininkas trumpai išskėlė lietuvių motinos nuopelnus tautai ir šeimai. Motinos diena nepriklausomoje Lietuvoje buvo prasmingai švenčiama. Okupantams ši graži tradicija panaikino, įveddamas „moters“ dieną, kuri mūsų tautai nebuvo priimtina. Užsienio gyventojai lietuviai nepamiršo motinos – pagarbiam prisiminė ir šventė Motinos dieną. Nepaisant ilgos okupacijos, motinos vardas išliko nemarus, šventas. Motina gyvybės nešėja, šeimos meilė ir širdis, tautos gyvastingumo išlaikytoja. Šiandien su meile ir dėkingumu prisimename visas motinas užsienio, Tėvynėje, Sibire. O visų motinų motina Tėvynė sugrįžtančius savo vaikams priglauso prie karštai plakančios širdies... – kalbėjo pirmininkas Jonas Daugėla.

Nuaidėjęs Lietuvos himno garsams, choras „Sietynas“, vadovaujamas muz. Antano Skridulio, atliko trumpą, bet gražią meninę programą. Padainavo: „Motinėle“ – liaudies dainą, Jono Zdaniaus; „Anoj pusėj Nemuno“ – liaudies dainą, harm. Antano Skridulio; „Vakaro tyloj“, „Obelėlė ir upelis“, – žodž. Gaulės, muz. M. Vaitkevičiaus; „Oi, Motinėle“, – V. Bložės žodžiai. Gausūs plojimai palydėjo gražiai skambėjusias dainas ir dar „bisui“ išprašė „Jazminų valsą“, – muz. Z. Lapino, žodžiai Birutės

Pūkelevičiūtės. Trumpas, bet mielas koncertas motinėlių garbei. Ačiū „Sietynui“ ir jo vadovui.

Meninei programai pasibaigus, klubo valdybos pirmininkas Jonas Daugėla nuoširdžiai padėkojo „Sietynui“ chorui ir muz. A. Skriduliui. Juozė Daugėlienė atliko dainų tekstų skaitymus prieš kiekvieną dainą.

Po koncerto apie A.P.P.L.E. veiklą pranešė viešnia Vida Lanytė. Ji dėkojo šio telkinio lietuviams už aukas šiai organizacijai. Papasakojo, kaip ši organizacija dirba Lietuvoje, kaip organizuojami Lietuvos mokytojų kursai, kuriuose dėsto mokytojai iš JAV. Pažymėjo, kad Lietuvos valdžia labai šiltai tokius talkininkus sutinka, tačiau Lietuvos mokytojai labai domisi tais kursais, klausytojų daug, negalima visų sutalpinti paskaitose. Prašė paramos – aukos, bent 25 dol. stipendijos vienam kursui klausytojui. Ši suma padengia vieno mokytojo išlaidas kursuose dvi savaites. Vida Lanytė jau penkeri metai dirba Lietuvoje. Vykstantys JAV mokytojai keičiasi išlaidas apsimoka patys.

LB Daytona Beach apylinkės valdybos pirmininkė dr. Birutė Preikštienė padėkojo pirm. J. Daugėlai už suteiktą progą padaryti pranešimą. Pasveikino motinas. Painformavo, kad LB apylinkės v-ba ruošia triagišką birželio įvykių Lietuvoje minėjimą š.m. birželio 18 d. Prince of Peace parapijoje. Vyks pamaldos, o po jų – minėjimas salėje. Kalbės kun. dr. Gerulis, sveičias iš St. Petersburgo.

Po programos ir pranešimų visi šventės dalyviai buvo pavaišinti pietumis. Dar valandėlę jaukiai pabendrauta gražiai prisimenant mielas motinas.

Jurgis Janušaitis

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

OAK LAWN REALTY
6253 W. 95 St.
Oak Lawn, IL 60453

BALYS BUDRAITIS

Patamauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Suinteresuoti skambinkite:

BUDRAIČIUI

Bus. 708-499-7000 Res. 312-778-3971
Fax. 708-499-7006 Pager 312-308-0307

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS

(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patamavimas
- MLS kompiuteriurj FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltul
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

FOR RENT

FOR RENT

1 bdrm. apt. water, heat, appliances. \$400 mo. Cicero vic.
Tel. 708-863-4926

Išnuomojamas 6 kamb. 3 mieg. butas su baldais Brighton Parko apyl. Tel. 312-376-7883.

CAPE COD, HYANNIS

Išnuomojamas didelis butas vasarai; 3 mieg., virtuvė. Netoli jūros. Kreiptis: 508-771-5050

MISCELLANEOUS

ELEKTROS

VEDIMAI – PATAISYMAI
Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJS PUMPUTIS

10%–20%–30% pigiau mokėsit pas mus už apdraudą nuo ugnies, taip pat ir už automobilio draudimą.

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

Moving – Kraustymas

Profesionalus patarnavimas priimanomais kainomis, jums patogiu laiku. Draudimas garantuotas. Kreiptis: Gediminas: tel. 312-925-4331

J K S CONSTRUCTION

„Shingle“ stogai ir visų rūšių apkalimai (siding); medžio, aluminiaus ir kt. Turiu darbo draudimą. R. Jankauskas, tel. 708-968-2858.

HELP WANTED

JANITORS NEEDED

Janitorial Company looking for men & women to clean office buildings in the North & Northwest Suburbs Part time evenings. For more info call 1-800-344-9678.

Restoranui Floridoje reikalinga padavėja. Tel. (813) 823-7071.

FOR SALE

DAINŲ ŠVENTĖS VAIZDAJUOSTĖ

Prisiminkite praeitos vasaros Dainų šventės Alvido Buklio nufilmuotoje ir Vidos Kuprytės surengtuose aukštos kokybės VHS juostose.

Kaina tik \$25

Čekius siųsti:
Lithuanian R. Catholic Federation of America
4545 W 63 Street
Chicago IL 60629

Solistė V. Bruozytė Muliolienė ir jai akompanavęs pianistas Mishel Borowitz, sėkmingai koncertavę Clevelande š.m. balandžio 2 d.

Nuotr. VI. Bacevičiaus

Midland Federal Savings and Loan Association

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Apdrausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2567 WEST 69th STREET
(1-312) 925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
(1-312) 254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
(708) 598-9400

LAIŠKAI

KODĖL VENGIAMA PAVARDŽIŲ?

Susidomėjęs skaitau majoro Juozo Krakausko atsiminimus „Karinkas lemties siautėjime“. Lietuvoje pažinojau nemažai jaunesniųjų karininkų, todėl skaitydami kartais pagalvoju: o gal ir vieno – kito pavardę užtiksiu. Gaila, kad pavardžių nedaug tepaminėta. Daugiausia tik inicialai ir slapyvardžiai: K. L., O. A., V. V., „P“, „M“, „Judas“ ir kt. Tai su mažina šių atsiminimų vertę kaip istorinio dokumento. Idomu, kodėl J. Krakauskas slepia tikrąsias pavardes? Ar bijo, kad kam nors nepakenktų? Tiesa, KGB ir dabar dar veikli, bet jos gal nebereikėtų bijoti taip, kaip kad komunistinio teroro laikais. Būtų įdomu žinoti ir tikrą „Judo“ pavardę.

Kitas pavardžių nuslėpimo atvejis yra Elonos Vaišniūnės laiškas „Drauge“ gegužės 5 d.: profesionalas žurnalistas kažkuriam Lietuvos laikraštyje paskelbė pilną nesąmonių „interviu“ su p. Vaišniūne, kurioji nėra davusi. Laiške nutylėta ir žurnalisto pavardė, ir laikraščio pavadinimas. Labai gaila. Gal kas čia, Vakaruose, to nežinodamas užsiprenumeruos per klaidą šį laikraštį. Gal kai kas, paskaitęs kur nors to žurnalisto straipsnį, nežinos, kad tai parašyta pigaus, neturinio sąžinės propagandisto.

Zenonas Prūsas
Chillicothe, OH

REIKIJA PADĖTI

Norėdama įamžinti savo tėvelio a.a. Kazio Kerpės atmintį, toje vietoje kur jis gimė, augo ir mokėsi, kreipiausi į Salantų kleboną Julijoną Miškinį. Jis man atrasė: „Prie komunizmo mes engė kiek galėjo, vadino kaip norėjo, bet mes pasitikėdami Dievu jų nebijojome. Tik bėda ta, kad buvo atėmę klebonijas ir jas beveik sugriovė. Dabar, atgavus jas, vos ne iš naujo perstatyti reikėjo. Bažnyčias remontuoti trūkdė kiek galėjo. Dabar jau galime, bet žmonės negali pilnai paremti. Laukiame, kol pagerės gyvenimas, bet darbai nelaukia. Todėl ir dailomės kur nors kokios pagalbos. Jūs klausiate kokia suma yra reikalinga? Mes Jūs tam įpareigoti ir reikalauti negalime. Čia yra parapijos reikalas, o bet kokia labdara ar auka mums visada labai praverčia. Yra reikalinga perdengti bokštus ir patį bažnyčios stogą, o vieno bokšto perdengimas apie 5,000 dolerių, o viso stogo su skarda gali siekti iki 20,000. Bet, Jūs ponis, ne milijonierė. Jums ir reikia gyventi. Ir labai norėčiau, kad už atvirumą mano neužsigautumėte. Mes tik mastome, o gal atsiras, kas nors ir padės, gal Dievas duos kam nors malonę ir palengvins mūsų rūpesčius. O gal Jūs pajusite, kas norėtų įsamžinti Salantų bažnyčios istorijoje. Mes apunkina ir tai, kad mes kunigai jau esame pagyvenę ir mūsų gretos yra labai išretėjusios. Ankačiau Salantuose dirbo trys kunigai, o dabar esu vienas, šiais metais sausio mėn. švenčiau jau 80 metų. O kai nėra kas pakeičia, reikia rūpintis ir dirbti. Tokia Dievo valia. Jeigu kas nors domintų, rašykite, pasiūlysiu atsakyti Jums laišku“.

Visiems žemaičiams ir visiems norintiems prisidėti savo aukomis prašau kreiptis į Salantų kleboną Julijoną Miškinį. Dariaus Girėno g. vė Nr. 4, 5716 Salantai, Kretingos rajonas, Lietuva.
Irena Barzdukienė-Kerpytė
Westchester, IL

AUKŲ VOKELIAI ŠERMENYSE

Sveikinu Jadvygą Damušienę, išdrįsusią šia tema parašyti laišku skyriuje. Esu jau seniai rašęs apie tai. Eini į mirusio pagerbimą, į atsišveikinimą laidotuvių namuose, ar į kapines. Tuojau pasitinka su „karbonkėmis“ rinkėjos, kaip čia dažnai Kanadoje daroma. Mano nuomone, tai visiškai netinkama pasinaudoti šeimos nelaimė ir rinkti pinigų kažkokiems tikslams. Yra gražu užprašyti šv. Mišias velionio atminimui, bet netinka bet kokios kitos rinkliavos.

Stasys Prakapas
Toronto, Ont., Canada

DAUG KAS PASIKEITĖ

Per 5 nepriklausomybės metus daug kas pasikeitė Lietuvoje. Negaliu pamiršti tų laikų, kai buvo persekiojama religija. Žmonės tuokėsi, krikštijo savo vaikelius slapčia, daugumoje naktį, užrakintoje bažnyčioje. Per radiją, televiziją nieks nepaminėdavo šv. Velykų ar kitų švenčių. Jeigu rodydavo per televiziją bažnyčią kaip architektūrinį paminklą, tai rodydavo tik iki kryžiaus. Žiūrėdami juokėmės, kad mūsų bažnyčios visos be kryžių. O dabar malonu ir dar sunku priprasti, rodos lyg tai būtų sapne, kad per šv. Velykas šv. Mišias iš Vilniaus Arkikatedros transliuoja radijas ir televizija, o kiekvieną sekmadienį transliuoja radijas per antrąją programą. Su dideliu malonumu ir šypsena veide skaitome laikraščiuose Velykinius sveikinimus. O sveikina vyskupai, kunigai aukšti valdžios pareigūnai ir net tie, kurie kadaise persekioti jėgūnais, buvę komunistai, o dabar aukšti valdžios pareigūnai. Skaitau tuos sveikinimus ir gera širdyje, kad pagaliau Lietuvoje nors vienu dalyku žmonės susikalba. Bet yra dar daug tokių dalykų, kad lietuvis su lietuviu nesikalba, lyg kalakutas su žašniu. Vienas iš tokių man labai aktualus klausimas, tai prostitucija Lietuvoje. Prostitucija buvo ir sovietmečio laikais, bet ne taip jau viešai. Žmonės slapta kalbėdavo, kad valdžios vyrai naudojami tokiais „malonumais“, kad daug jaunų moterų kyla karjeros laiptais per valdžios vyrų „malonumus“, bet konkrečiai nieks negalėdavo pasakyti, tai būtų buvę didelis išėjimas tų vyrų ir tų prostitutečių. Už tai manau, kad būtų tekę atsakyti teisme. O dabar naujoje Nepriklausomoje Lietuvoje atsirado netgi naujas mūsų paprastų žmonių ausiai negirdėtas žodis „suteneris“. Slykštū mokyti per televiziją ir girdėti kaip atvažiuoja iš NVS šalių, daugiausia Rusijos, Ukrainos, Belorusijos prostitutės aiškina mūsų moterims, kad nereikia pykti ant savo vyro, jeigu jis eina pas prostitutę. Viena pasakojo, kad jos „suteneris“ buvo tik 14-os metų vaikas. Jau ne kartą buvo televizijos laida „Nesutinku“, kurioje ginčijasi ir nesuskalba mokinti, aukštas pareigas užimantys žmonės, legalizuoti ar uždrausti prostitucija. Netgi Seimo narys ir tas norėtų, kad legalizuotų prostituciją, kad gautų biudžetas daugiau pajamų per mokesčius. Reiškia Lietuva parduotų savo jaunas, gražias (senų ir negražių niekam nereikia) merginas ir moteris, kad tik daugiau būtų pinigų biudžetui. O iš biudžeto pinigai eina daugiausia paprastiesiems žmonėms nežinomais keliais. Tada ko gero jaunos mergaitės laikytų garbę ir pasididžiavimu dirbdamos tokį darbą. Mano nuomone, jeigu legalizuos prostituciją, tai reikėtų legalizuoti ir žmogžudystę, visas kitas blygbes, o dar daugiau ir reketą. Juk iš reketininkų

galima būtų išlupti daugiausia mokesčių. Kol valdžio yra LDDP partija iš jos visko galima tikėtis. Ar nereikėtų rinkimų metu padaryti visuotiną Lietuvos apklausą? O aš noriu pakviesti Lietuvos išeiviją į diskusiją. Jūs esate taip pat lietuviai, manau, kad ir Jums širdį skauda, kai matote negražius dalykus Lietuvoje. Atsiliepkite ir išsakykite savo nuomonę. Ar Jūs norėtumėte turėti savo mylimą Tėvynę, kurioje būtų legalizuota prostitucija?

Viktorija Baranauskienė
Kaltanėnai

AR BAŽNYČIOS PAVIRTO KONCERTŲ SALĖMIS?

Kas gi atsitiko po Vatikano II susirinkimo?

Prieš tai visame pasaulyje katalikų bažnyčiose Mišios visur buvo laikomos vienodai ir Dievui aukščiausioje pagarboje ir mes tikintieji jautėmės kaip namuose, ar gyvendami Lietuvoje, Vokietijoje, Amerikoje, ar bet kuriam pasaulio krašte.

Po Antrojo Vatikano susirinkimo matome, kad mūsų bažnyčiose ne tik Mišios, bet ir kitos apeigos bei muzika pasikeitė ir vis dar keičiasi, tik ne į gerą, o į blogą pusę. Daugelyje vietų chorą ir vargonų muziką pakeitė gitaristai su visai nauja ir mums neįprasta muzika, dažnai atliekama kur nors šalia altoriaus ar priekyje, kad žmonės juos matytų. Jau prieš tai net prie to, kad Dievo namuose atliekami koncertai, kaip įvyko mūsų Nekaltai Pradėtosios Mergeles Marijos bažnyčioje, Brighton Parke, balandžio 30 dieną, minint 80 metų parapijos jubiliejų. Meksikiečių grupė atliko lengvą šokių muziką, o pianistas – Lito Mefisto valsa katalikų bažnyčioje.

Ar čia Dievo namuose buvo garbinamas Dievas, ar koncerto atlikėjai? Ar būtume tikėję, jei kas nors prieš 40 metų būtų mumų išpranašavęs, jog ateis tokie laikai, kad bažnyčiose žmonės plos, kad mūsų bažnyčios bus paverstos koncertų salėmis, kad komunija žmonės ims į rankas ir atsisotų be Dievui prideramos pagarbos? Jei šiandien Kristus ateitų į mūsų bažnyčias, ar vėl su botagu neišvaikytų žmonių iš Dievo namų?

Vis mažiau teikiama pagarba Švenčiausiajam Sakramentui ir priklausymas jau išėina iš „mados“. Po Mišių žmonės grupelėmis bažnyčioje garsiai kalbasi, juokiasi, net nusisukę nuo šventčiausiojo, nors esame išmokyti bažnyčioje nekaltai iš pagarbos ten esančiam Dievui. Kaip nekaltai šis modernizmas įsiveržė į mūsų bažnyčią. Šiandien stebimės, kad tiek daug vietų pasaulyje, kur Dievo Motinos statulos, paveikslai ir kryžiai verčia, o kai kur net krauju, ir klausiamės, kodėl? Ar nebuvo Čikagoje salės tokiam pasaulinės muzikos koncertui, kad paminėtų šį garbingą parapijos jubiliejų? Mūsų mieliųjų ir gerbiamųjų kunigai, kur jūs mus vedate? Ar Dievas pasikeitė, ar Jo įsakymai keičiasi? Ar mes jau esame Apokalipsės laikotarpyje – apostacijoj ir klaidoje? Ar nespildė Kristus pasakyti žodžiai: „Ar bersiui tikėjimą ant rą kartą sugrįžęs į žemę?“ Ar mes visi esame Šv. Rašte išpranašautame bandymo laikotarpyje?

Emilija Pauzuolienė
Chicago, IL

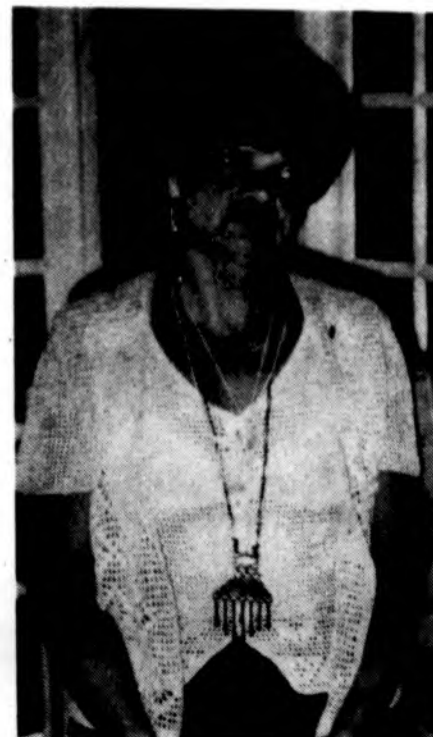
LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ KONFERENCIJA

(II)

Į LFB konferenciją gegužės 13 d. atvykusi Lietuvių Bendruomenės JAV krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė pasveikino konferencijos dalyvius ir ragino visais būdais jungtis į Lietuvos politinį bei kultūrinį gyvenimą. Ji taip pat išskėlė atsiradusias sunkenybes, liečiančias bendrą išeivijos veiksnių ir Lietuvos Seimo atstovų komisiją, kuri turėtų svarstyti ir spręsti užsienio lietuvių problemas. Šią Seimo patvirtintą komisiją visai neseniai susigalvojo pakeisti ir perimti į savo rankas Seimo narys Kazys Bobelis. Regina Narušienė suabejojo, ar Lietuvių bendruomenei tokiu atveju reikėtų Bobelio tvarkomoje komisijoje dalyvauti. Pirminkė pranešimą papildė J. Ardy, perskaitydamas iš K. Bobelio gautą raštą, išsuntinėtą PLB, JAV LB ir ALTO pirmininkams. Šis raštas pakeičia bendros ir sutartos komisijos sudarymą nauju Seimo komitetu. Jonas Urbonas, LB tarybos narys, dar pastebėjo, kad čia matomos naujos K. Bobelio pastangos griauti Lietuvių bendruomenę. Norėjo tuo reikalu pasisakyti ir prof. Ignacas Uzdavinys, Lietuvos Seimo ir tos sutartos komisijos narys, dalyvaujantis šios konferencijos posėdžiuose. Jo nuomone, Seimas yra patvirtinęs bendros komisijos su išeivijos atstovais sudarymą ir jo nėra panaikinęs. Tačiau aiškiai matoma, kad K. Bobeliui tokios sudėties komisija nepatiko ir todėl jis pradeda drumsti vandenį. Prof. Uzdavinys patarimu, LB atstovai į K. Bobelio kviečiamą posėdį turėtų nevykti. Jis pats pažadėjo, tuoj grįšęs į Lietuvą, šį klausimą išskelti Seime.

Antroji konferencijos svarstytų tema buvo „Nepasaulėžūrinė politika“. Svarstyboms vadovavo dr. Petras Kisielius, o savo mintis šiuo opiu katalikų tarpe klausimu pateikė dr. Kęstutis Skrupskelis, Jonas Pabedinskas, Juozas Baužys ir dr. Adolfas Damušis.

Dr. Kęstutis Skrupskelis pirmiausia pabrėžė, kad Lietuvių frontas yra kaip tik labiausiai ir žinomas dėl savo nepasaulėžūrinės politikos atstovavimo. Dažniausiai visos partijos yra pasaulėžūrinės. Pasaulėžūria mums pasako, kas yra tikrai vertinga žmogaus gyvenime. Sakoma, kad kultūra yra

Viešnia iš Lietuvos, Olita Dautaraitė LFB konferencijoje.

pasaulėžūrinė, bet pasaulėžūria pasireiškia ir politikoje, nes ir ten yra tam tikrų vertybių pasirinkimas. Iš istorijos žinome, kad visos Lietuvos partijos buvo išaugusios iš pasaulėžūrių brožų, ir toks susigrupavimas nebuvo geras: vyko nuolatinės rungtynės. Prelegento nuomone, geriau valstybėje remtis ūkiniais, politiniais bei socialiniais reikalais. Tačiau į nepasaulėžūrinę politiką reiktų žiūrėti kaip į metodinį principą, o ne kaip į pasaulėžūros atskyrimą nuo politikos. Reikia įsisąmoninti, kad yra bendrų valstybės interesų, kurie neturėtų būti riami su pasaulėžūria. Į įstatymų sferą negalima perkelti net ir kai kuriuos moralinius dalykus, todėl, prelegento nuomone, politinėse programose neturėtų būti specialiai pasaulėžūrinis įsitikinimas liečiančių nuostatų.

Jonas Pabedinskas pastebėjo, kad lietuvių katalikų tarpusavio nesutarimai kenkia visai lietuvių katalikų visuomenei. Tuos skirtumus reikia išsiaiškinti, nes, jo manymu, tų skirtumų turbūt ir nėra. Reikia tik sumažinti pasaulėžūrinis argumentus, sprendžiant viešuosius krašto reikalus. Niekas asmeniškai negali išsivaduoti iš ideologiškai-pasaulėžūrinio nusistatymų. Tačiau negalima jų primesti kitaip galvojančioms. Kaip teigiama politikos pavyzdį prelegentas išskėlė Vokietijos krikščionis demokratų, kurie krašto valdyme savo krikščioniškosios pasaulėžūros stengiasi išvengti. (Jono Pa-

Kun. dr. Vytautas Bagdanavičius skaito invokaciją LFB konferencijoje.

bedinsko pranešimo mintys ištiesai buvo išspausdintos V.20 d. „Draugo“ kultūriniam priede).

Juozas Baužys tvirtino, kad kiekvieno žmogaus pasaulėžūria, savo vertybių spektro susikūrimas, nuspalvina ne tik jo gyvenimą, bet ir visą jo kūrybą, o tuo pačiu ir visą žmonijos sukurtą kultūrą, kurios dalis yra ir politika. Tad „nepasaulėžūrinės“ nei kultūros, nei politikos nėra. Net ir pats to termino autorius prof. Antanas Maceina vėliau šio termino vietoje vertėjo jį „kultūrinę autonomiją“. Dar 1951 m. prof. Maceina savo laiške prelatui L. Tulabai rašė, kad nepasaulėžūrinę politiką jis supranta tik kaip politinių institucijų nesikišimą į asmens pasaulėžūros reikalus. Atseit, jis tik norėjo, kad politikoje visoms pasaulėžūroms būtų teikiama lygūs teisės ir laisvės. Todėl gal ir mums nebereiktų kalbėti apie nepasaulėžūrinės politikos teoriją kaip tokią, bet apie asmens ir jo kūrybinio pasireiškimo apsaugojimą nuo valstybės noro primesti savo pažiūras piliečiams, organizacijoms ir net religinėms institucijoms.

Dr. Adolfas Damušis pastebėjo, jog ši tema iš tiesų yra jautri, bet ir pats terminas nėra teisingas. Visa kontroversija todėl ir atsirado ne dėl tos koncepcijos turinio, bet dėl vado. Svarbiausia, kad visiems piliečiams valstybėje būtų garantuojamas laisvas apsisprendimas. Juk tik iš prie-

vartos iškilo ir komunizmas, ir nacizmas.

Diskusijose ir vėl tuo klausimu pasisakė nemažai dalyvių skaičius. Dr. Skrupskelis pradžioje išskėlė dar vieną įdomų tvirtinimą: esą, tuo metu, kai nepasaulėžūrinės politikos terminas buvo paskelbtas, jis lietuviams katalikams davė tam tikrą naują veiklos erdvę. Reikia atsiminti, kad ši idėja lietuvių katalikų buvo paskelbta pirmiau, negu ji atsirado ir Vatikano II suvažiavimo nutarimuose. Juozas Kojelis teigė, kad krikščionys demokratai nenorėjo suprasti ir visą laiką tvirtinę, jog Lietuvių frontas noris eliminuoti iš viešojo gyvenimo pasaulėžūrią. Jadvyga Damušienė atkreipė dėmesį, kad reiktų kalbėti ne apie katalikiškąją moralę, bet apskritai apie bendrą krikščioniškąją moralę ir apie visus krikščionis. Prof. I. Uzdavinys savo pastabose prisipažino, kad jam ir dabar nėra visiškai aišku, kas ta nepasaulėžūrinė politika yra. Jam atrodo, kad tai kvepia liberalizmu. Antanas Sabalis papildė, kad Vatikano II suvažiavimo nutarimose buvo pabrėžta, jog valdžioje esantys katalikai neturi teisės versti kitus panašiai galvoti. Diskusijos dar dalyvavo Viktoras Naudžius, dr. J. Kizys, Jonas Kavaliūnas, Vytautas Krikščiūnas, Juozas Ardy ir kt.

Juozas Baužys
(Bus daugiau)

A.†A. ROMA PAČKAUSKIENĖ Rainytė

Gyveno Romeoville, IL.
Mirė 1995 m. gegužės 25 d., sulaukusi 54 metų.
Gimė Lietuvoje, Vilkaviškio apskrityje, Alvito valsčiuje. Amerikoje išgyveno 44 m.
Nuliūdę liko: vyras Algis, duktė Judita ir žentas John Sherrin; anūčiai: Melissa ir Johnny; sūnus Antanas, motina Ona Maskolionienė, sesuo Zita ir vyras Vytautas Bilitavičiai bei jų duktė Tara ir kiti giminės.
Vėlonė pašarvota šeštadienį, gegužės 27 d. nuo 7 iki 9 v.v. Anderson laidojimo namuose, Romeoville, IL.
Laidotuvės privačios.
Prašome gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti vėlonę Romą savo maldose.
Nuliūdę vyras, duktė, sūnus, motina, sesuo, anūčiai ir kiti giminės.
Laidotuvių direkt. Anderson Funeral Home.

A.†A. VLADISLAVA JANKONIENĖ

Gyveno Lemont, IL, anksčiau Chicagoje, Marquette Parko apylinkėje.
Mirė 1995 m. gegužės 24 d., 3 val. ryto, sulaukusi 80 metų.
Gimė Lietuvoje, Balcijų kaime, Žygaičių parapijoje. Amerikoje išgyveno 46 m.
Nuliūdę liko: vyras Stasys, duktė Giedrė Žumbakienė, žentas Povilas; Lietuvoje sesuo Kazė Mazeikienė ir jos vaikai – Regina, Vanda ir Romas.
Vėlonė pašarvota penktadienį, gegužės 26 d. nuo 2 iki 8 v.v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer prie Derby Rd.
Laidotuvės įvyks šeštadienį, gegužės 27 d. Iš laidojimo namų 9:30 val. ryto bus atlydėta į Pal. Jurgio Matulaičio mišios bažnyčia, kurioje bus aukojamos 10 val. ryto gedulingos šv. Mišios už vėlonės sielą. Po Mišių vėlonė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.
Viejoje gėlių prašoma aukoti Jėzuitų gimnazijai Kaune. Nuširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.
Nuliūdę vyras, duktė, žentas, sesuo ir kiti giminės.
Laidotuvių direkt. Donald A. Petkus / Donald M. Petkus.
Tel. 708-257-6667 arba 1-800-994-7600.

We Ship UPS 312-434-9766
Užsilimam maisto tiekimu (catering)
talman
delicatessen
Valgis Catering
Skaniausi lietuviški gaminiai
Geriausias spaudos rinkinys Čikagoje!
2624 West 69th Street, Chicago, IL 60629

DON'T SPEND IT ALL - SAVE SOME AT
MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO, ILLINOIS 60608 PHONE (312) 847-7747

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Dr. Linas Sidrys „Pagalba Lietuvai“ konferencijos uždaromajame posėdyje skaitė paskaitą „Ateities perspektyvos“.

„Draugo“ administracija praneša, jog buvo gautas nusi-skundimas iš vieno knygos „Kazys Bizauskas“, I tomo, pirkėjo, kad buvo sumaišyti vieno lanko puslapiai. Jeigu kam pasitaikytų ta pati klaida, prašome tą knygos tomą atsiųsti „Draugo“ administracijai ir nedelsiant Jums išsiųsime kitą egzempliorių (nemokamai).

Lietuvių operos svečiai: maestro Vytautas Viržonis, baletos šokėja Jūratė Maskaliūnienė, solistai – Ramutė Tumuliauskaitė, Edmundas Kuodis, Arvydas Markauskas, Liudas Norvaišas, Audrius Rubežius ir Vaidas Vyšniauskas, trečia-dienio vakare, gegužės 17 d., buvo išlydėti į O'Hare aerodromą, iš kurio per Varšuvą išskrido atgal į Vilnių.

Silvija Radvilienė sutiko vadovauti dramos būreliui jaunučių ateitininkų stovykloje, vyksiančioje Dainavos stovyklavietėje š.m. liepos 9-22 d. Jai vadovaujant, ne tik pasirodymų programos bus įdomios, bet kiekvienas stovyklautojas turės progos ugdyti savo vaidybinis sugebėjimus.

Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus Moterų gildos ruoštame pobūvyje ir madų parodoje atsilankė Pat Michalski iš Illinois gubernatoriaus įstaigos etniniam reikalams ir įteikė gubernatoriaus sveikinimą. Iš dešinės: P. Michalski, Pattie Kitt, Margi Mankus, muziejaus Moterų gildos pirm. ir Sophia Zukas.

x Siuntiniai į Lietuvą laivu per TRANSPAK. Skubiams siuntiniams – AIR CARGO. Maisto siuntiniai nuo \$29 iki \$98. Produktai aukštos kokybės. Du populiariausi tai \$39 šventinis siuntinis ir 55 sv. įvairaus maisto už \$98. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

x Jei reikia įsigyti vairavimo teises (IL Driver's License), kreipkitės į Ed Šumana, tel. 1-708-246-8241. Aš padedu pensininkams.

x Akcijų, bonų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime jums nuosirdžiai patars ir patarė, duodami komiso nuolaidą, Albinas Kurkulis, tel. 312-360-5530 arba jo sūnūs ir partneriai: Andrius Kurkulis, tel. 312-360-5531 ir Paulius Kurkulis, 312-360-5627, dirbą su Oppenheimer & Co., Inc. Chicagoje. Iš kitur skambinkite veitui: tel. 1-800-621-2103.

ARAS ROOFING
Arvydas Kiela
Dengiamo ir taisomo visų rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.

Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Memorial dieną – pirmadienį, gegužės 29 d., šv. Mišias 10:30 val. ryto koncelebruos kun. Jonas Duoba, MIC, ir Šv. M. Marijos Gimimo parapijos klebonas kun. Jonas Kuzinskas. Pamokslą sakys kun. J. Duoba, MIC. Giedos Lietuvos Vyčių choras, vadovaujamas muz. Fausto Strolios. Mišios bus aukojamos atvirame ore, aikštelėje prieš kapinių administracijos pastatą. Nepalankiam orui esant – administracijos pastate. Visi kviečiami dalyvauti šv. Mišiose ir tą rytą kapinėse vyksiančiose kitose mirusiųjų pagerbimo apeigose, o taip pat aplankyti artimųjų ir pažįstamų kapus.

Robert Boris, Waterford, MI, atvykęs į „Pagalba Lietuvai“ konferenciją gegužės 13-14 d., ta pačia proga apsilankė ir „Drauge“, kur įsigijo leidinių už didesnę sumą. R. Boris yra veiklus Lietuvos vyčių organizacijoje, vadovauja „Parama Lietuvai“, – medicininės pagalbos siuntimui, atliekamam Lietuvos vyčių dėka. Jis aktyviai reiškesi ir konferencijoje, vadovavęs diskusiniam būreliui.

Pirmadienį, gegužės 29 d. – Kapų puošimo šventėje – „Draugo“ redakcija, administracija ir spaustuve nedirba, todėl dienraštis antradienį neišeis.

Šakiečių klubas Čikagoje ruošia linksmą gegužinę sekmadienį, gegužės 28 d., Šaulių namuose. Pradžia 12 val. Šeimininkės vaišins visus cepelinais, veiks baras, laimėjimai ir svečius linksmins Kosta Ramanausko muzika. Čikagos ir apylinkių visuomenė maloniai kviečiama ir laukiama su šakiečiais linksmai praleisti laiką.

Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų rėmėjų metinis susirinkimas ir pusrūčiai bus birželio 4 d., sekmadienį, Šv. M. Marijos Gimimo parapijos saleje. 8 val. ryte bus aukojamos šv. Mišios už gyvus ir mirusius narius. Visi nariai ir svečiai maloniai kviečiami šv. Mišiose ir susirinkime dalyvauti.

x William Lohff atsiuntė „Saulutei“, Lietuvos vaikų globos būreliui, \$279 auką. Tai antrą metų našlaičio parama ir paprašė, kad „Saulute“ per Transpak užsakytų remiamam vaikui maisto siuntinį. Labai ačiū! „Saulute“, 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089. (sk)

x A.a. Kazimiero Valio atminimui, K. Valienė ir šeima atsiuntė „Saulutei“, Lietuvos vaikų globos būreliui, \$110, kuriuos suaukojo Z. Mickevičius, S. ir J. Užupiai, R. ir B. Latožai, P. ir A. Snarskiai. „Saulute“ dėkoja ir nuosirdžiai užjaučia a.a. Kazimiero Valio artimuosius. (sk)

x Seselė Donata Judis, iš Grand Rapids, MI savo mažą palikimą, \$569.73, paskyrė kun. Viktoro Aukštakalnio našlaičių pagalbai. Gerai ja seselė Donatai našlaičių vardu dėkojame. „Lietuvos Našlaičių Globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629. (sk)

x Ofelija Barškėytė, Zita Didžbalienė, prel. dr. Pranas Gaida, Juzė Ivašauskienė, Tadas Navickas, Antanina Sužiedėlienė (minint prof. Simo Sužiedėlio 10 metų mirties sukaktį), dr. Feliksas ir Valentina Zubinai paaukojo po \$100 Lietuvos ateitininkijos darbams remti. Ateitininkų Federacijos Fondas, 12890 Archer Ave., Lemont, IL 60439, už aukas nuosirdžiai dėkoja. Aukos nurašomos nuo mokesčių. (sk)

MŪSŲ ABITURIENTAI

Nida Dalia Januškytė, yra Dailios ir Vytauto Januškių dukra, šiais mokslo metais baigianti Mount Assisi akademiją. Nida priklauso „National Honors Society“ ir jau ketveri metai aktyviai dalyvauja mokyklos moksleivių taryboje kaip vicepirmininkė. Taip pat redaguoja mokyklos laikraščio „Echo“ sporto skyrių.

Šiais metais Nida yra garbės sąrašuose, Illinois valstijos stipendininkė, Illinois valstijos „Athletic“ stipendininkė, paminėta „Who's Who Among American High School Students“ leidinyje. Ji mokykloje žaidė krepšinį, su mokyklos komandomis dalyvavo slidėjimo („cross country“) ir bėgimo rungtynėse. Ji ypač mėgsta dalyvauti sportiniuose užsiėmimuose. Šiais metais taip pat buvo pažymėta „Conference 100 m Hurdle Champion“, išrinkta krepšinio, bėgimo, slidinėjimo komandų kapitone.

Nida priklauso „Spindulio“ tautinių šokių grupei, yra skautė nuo mažens (Aušros Vartų tunte) ir vadovauja stovyklose kaip seserijos komendantė. Skautiško gyvenimo žada neapleisti ir toliau. Baigiusi Maironio lituanistinę mokyklą Lemonte. Mėgstamiausi užsiėmimai: slidinėti ir laiptuoti uolomis.

Šį rudenį Nida ruošiasi Urbanoje, Illinois universitete, studijuoti tarptautinę teisę.

Nida Januškytė.

Rima Žukauskaitė, Virginijos ir Broniaus Žukauskių duktė, gimusi 1977 m. rugsėjo 9 d. Cicero, IL. Iki penktojo skyriaus lankė Šv. Antano lietuvių parapijos pradžios mokyklą. Tėvams išsikėlus į Riverside, įstojo į L.J. Hauser Jr. High School, o po to į Riverside-Brookfield aukštesniąją mokyklą, kurią šiais metais baigia su garbės pažymėjimu. Nuo jaunystės priklausė Kernavės skaučių tutei, yra Šešupės draugovės draugininkė. Domisi dainavimu ir sportu. Yra muzikos „National Honor Society (Tri-M)“ pirminkė, laimėjusi pirmas ir antaras vietas solo konkursuose.

Rima baigė Čikagos lituanistinę mokyklą, šoka su „Grandies“ tautinių šokių ansambliu, dvejus metus buvo savo kasdieninės mokyklos sporto komandų įvertinimo vadovė – „cheerleader“. Rudenį tęs studijas Illinois universitete Čikagoje; žada studijuoti gailėstingųjų seserų mokslus.

Rima Žukauskaitė.

Illinois Lietuvių amerikiečių respublikonų lyga gegužės 7 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, pagerbė „Lietuvos Vaikų viltis“ organizaciją, apdovanodama ją „Humanistikumo žymeniu“. Iš kairės – lygos pirm. Anatolijus Milūnas, LVV komiteto atstovės: Jūratė Budrienė, Birutė Augaitienė, Marija Kraučionienė, Birutė Jasaitienė, Irena Blinstrubienė, pirm. Gražina Liautaud ir JAV LB Krašto valdybos pirm. Regina Narušienė.

Nuotr. Vytauto Jasinevičiaus

Lina Šlenytė yra Danutės ir Raimundo Šlenių duktė. Ji baigia Mt. Assisi akademiją, būdama gerųjų mokinių sąrašuose. Šiais metais paminėta „Who's Who Among American High School Students“ leidinyje. Ji pasižymėjo sporte, ypač tinklinyje, laimėdama daug žymenų (All Tournament Player, Molton Qualifiers Tournament 1994; Most Improved Player, Varsity Volleyball 1994; Rambo Defense Award – Univ. of Illinois Volleyball camp 1993 ir kt.). Lina priklausė „Eastern European“ klubui ir buvo jo sekretorė; tinklinio komandai, moksleivių patarėjų grupei, Ispanų klubui – vicepirmininkė; „National Honor Society“, šoka „Grandies“ tautinių šokių ansamblyje, yra ateitininkė ir skautė. Ji mėgsta žaisti tinklinį ir praleisti laiką su draugais. Baigė Kristijono Donelaičio pradžios mokyklą, Čikagos lituanistinę mokyklą. Šį rudenį pradės lankyti Marquette universitetą, o gal Loyola universitetą – yra priimta į abiejų mokyklų gailėstingųjų seserų programą. Ji norėtų specializuotis kaip „Skrydžių slaugė“.

Pradėdamas programą, lygos pirmininkas Anatolijus Milūnas pasveikino dalyvius, išreiškė padėką už gausų dalyvavimą ir tuo parodomą dėmesį organizacijai ir asmenims, kurie šio parengimo metu bus pagerbti. Programai vadovauti pakvietė Nijolė Maskaliūnienė, šio renginio komiteto pirmininkė.

JAV ir Lietuvos himnų giedojimui vadovavo solistė Praurimė Ragienė. Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos kapelionas Algirdas Paliokas kalbėjo įvokacija, prašydamas palaimos lietuviams, besidarbuojantiems politinėje veikloje Lietuvos labui. Prasidėjus vaišėms, svečiai gardžiavosi skaniu lietuvišku maistu, paruoštu Aldonos Šoliūnienės.

Pietums ipusėjus, Kazimieras Oksas ir Pranas Juras išvardino keletą svarbių lietuviškų organizacijų vadovų ir darbuotojų, dalyvaujančių svečių tarpe. Buvo pristatyta ir nemažai respublikonų partijos pareigūnų, atvykusių į šį pagerbimą. Prie mikrofono pakviestas valstijos senatorius Kirk Dilard, buvęs gubernatoriaus Jim Edgar įstaigos viršininkas, pasveikino dalyvius ir perdavė gubernatoriaus apgalvavimą, kad dėl šventės šeimoje, negalėjo dalyvauti šiame renginyje.

Iš Detroito atvykęs lietuvių amerikiečių respublikonų federacijos pirmininkas Jonas Urbonas su žmona, sveikino dalyvius ir džiaugėsi gražia Illinois lietuvių respublikonų veikla. Ragingo ruošis ateinantiems rinkimams, kad Baltieji rūmai vėl grįžtų į respublikonų prezidento rankas. Lietuvos garbės konsulas Vaclovas Kleiza savo sveikinimo žodyje užsiminė, jog yra dvi grupės žmonių: pirmoje tie, kurie dirba, ir antroje tie, kurie kritikuoja. Šiandien čia susirinkta pagerbti pirmosios grupės atstovus.

Lina Šlenytė.

Jurgita Benetytė yra Stasio ir Reginos Benečių duktė, gimusi 1977 m. birželio 4 d. Kaune, Lietuvoje. Užaugo Vilniuje, lankė Sietuvos vidurinę mokyklą. Būdama antroje ir penktoje klasėje, Jurgita dalyvavo dviejose Lietuvos Kino studijos statomose kino juostose. Aukštesnėse klasėse būdama, ji dalyvavo Vilniaus Palaimintojo Jurgio Matulaičio parapijos jaunimo veikloje.

1993 m. Benečių šeima laimėjo „žalniąją kortelę“ ir atvyko apsigyventi į Jungtines Amerikos Valstijas. Jurgita, lankydama Maria aukštesniąją mokyklą, dalyvavo „Rūtos“ ratelio veikloje. 1994 m. jai buvo paskirta Čikagos Lietuvių tarybos pirmija už gerą mokymąsi. Šį rudenį Jurgita pradės lankyti DePaul universitetą Čikagoje.

Šv. Kazimiero liet. kapinių Kapų sklypų savininkų draugija, vertinama „Draugo“ vykdomą visuomeninės veiklos informaciją, per v-bos išdininą Ant. Paužuolį, dienraščio paramai įteikė 50 dol. auką. Dėkojame.

GRAŽUS PAGERBIMAS

Džiugu, kad lietuvių visuomenė vertina ir gerbia asmenis bei organizacijas, dirbančias Lietuvos ir lietuvių interesams. Tai parodė gausiai susirinkę svečiai gegužės 7 dieną Illinois Lietuvių amerikiečių respublikonų lygos pažymėjimų pietus Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Vos užsibaigus Mišioms koplyčioje, svečiai rinkosi į džiūją, gražiai išpuoštą salę. O tų svečių, kaip lietuviai sako, „buvo daug ir visi gražūs“.

Pradėdamas programą, lygos pirmininkas Anatolijus Milūnas pasveikino dalyvius, išreiškė padėką už gausų dalyvavimą ir tuo parodomą dėmesį organizacijai ir asmenims, kurie šio parengimo metu bus pagerbti. Programai vadovauti pakvietė Nijolė Maskaliūnienė, šio renginio komiteto pirmininkė.

JAV ir Lietuvos himnų giedojimui vadovavo solistė Praurimė Ragienė. Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos kapelionas Algirdas Paliokas kalbėjo įvokacija, prašydamas palaimos lietuviams, besidarbuojantiems politinėje veikloje Lietuvos labui. Prasidėjus vaišėms, svečiai gardžiavosi skaniu lietuvišku maistu, paruoštu Aldonos Šoliūnienės.

Pietums ipusėjus, Kazimieras Oksas ir Pranas Juras išvardino keletą svarbių lietuviškų organizacijų vadovų ir darbuotojų, dalyvaujančių svečių tarpe. Buvo pristatyta ir nemažai respublikonų partijos pareigūnų, atvykusių į šį pagerbimą. Prie mikrofono pakviestas valstijos senatorius Kirk Dilard, buvęs gubernatoriaus Jim Edgar įstaigos viršininkas, pasveikino dalyvius ir perdavė gubernatoriaus apgalvavimą, kad dėl šventės šeimoje, negalėjo dalyvauti šiame renginyje.

Iš Detroito atvykęs lietuvių amerikiečių respublikonų federacijos pirmininkas Jonas Urbonas su žmona, sveikino dalyvius ir džiaugėsi gražia Illinois lietuvių respublikonų veikla. Ragingo ruošis ateinantiems rinkimams, kad Baltieji rūmai vėl grįžtų į respublikonų prezidento rankas. Lietuvos garbės konsulas Vaclovas Kleiza savo sveikinimo žodyje užsiminė, jog yra dvi grupės žmonių: pirmoje tie, kurie dirba, ir antroje tie, kurie kritikuoja. Šiandien čia susirinkta pagerbti pirmosios grupės atstovus.

Pradėdamas programą, lygos pirmininkas Anatolijus Milūnas pasveikino dalyvius, išreiškė padėką už gausų dalyvavimą ir tuo parodomą dėmesį organizacijai ir asmenims, kurie šio parengimo metu bus pagerbti. Programai vadovauti pakvietė Nijolė Maskaliūnienė, šio renginio komiteto pirmininkė.

JAV ir Lietuvos himnų giedojimui vadovavo solistė Praurimė Ragienė. Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos kapelionas Algirdas Paliokas kalbėjo įvokacija, prašydamas palaimos lietuviams, besidarbuojantiems politinėje veikloje Lietuvos labui. Prasidėjus vaišėms, svečiai gardžiavosi skaniu lietuvišku maistu, paruoštu Aldonos Šoliūnienės.

darbuotojų-savanorių pasiūlymu bei ryžtu.

I sceną iškvietus „Lietuvos Vaikų viltis“ organizacijos valdybos pirmininkę Gražina Liautaud ir dalyvavusias valdybos nares, buvo įteiktas „Humanistikumo“ žymuo, nors simboliškai išreiškiant padėką už atliekamą darbą ir prašant toliau nepavargti, ji tęsiant.

Su Kongreso atstovu Harris W. Fawell supažindino lygos pirmininkas Anatolijus Milūnas, apibūdindamas jo talką mums rūpimais, su Lietuva susietais reikalais. „Dažnai kreipiamės į Kongreso atstovus, prašydami paramos vienu ar kitu klausimu, tačiau retai pareiškiami padėką už sulauktą patarnavimą“, – kalbėjo lygos pirmininkas. Šiandien Lygos vardu įteikiamas „Laisvės“ žymuo ir išreiškiami padėką už talką JAV Kongrese.

Kongr. atstovas Harris Fawell, priimdamas žymenį, džiaugėsi, galėdamas dažnai dalyvauti lietuvių renginiuose, kartu su lietuvišiais džiaugėsi atstatyta Lietuvos nepriklausomybe, nors gal ne visiems priimtina valdžia, tačiau laisva. Dėkojo už pagerbimą ir jo darbo įvertinimą.

Supažindinti su Stasio Baru, priimančiu „Metų lietuvių“ žymenį, buvo pakviesti du banketiniai. Standard Federal banko prezidentas David Mackiewicz kalbėjo anglų kalba, apibūdindamas Stasio Baro nuopelnus įvairiose srityse. Tai „Renesanso asmuo“, pasižymėjęs įvairiais talentais ir visuomenine veikla. Paminėjo taip pat Stasio Baro didelį įnašą į Standard Federal banko įstaigos pasisekimą ir banko augimą.

Rūta Staniulienė, Standard Federal banko vyriausia viceprezidentė, apie Stasį Barą kalbėjo lietuviškai, apibūdindama jo asmenį, pasiekimus ir nuopelnus lietuvių visuomenei. Minėjo, kad, bendrai dirbant, daug pasimokė iš Stasio Baro apie bendravimą su banko klientais.

Priimdamas žymenį, Stasys Baras reikė padėką savo šeimai, su kurios pagalba tik jis tegalėjo savo gyvenimo kelyje atlikti įvairius siekius. Kadangi tą dieną buvo švenčiamos Stasio vardinės, sustojė svečiai pasveikinti Stasį Barą, sugiedodami „Ilgiausių metų“.

Nors buvo nepaprastai graži pavasario diena, svečiai nesukubėjo skirstytis ir džiaugėsi maloniai praėjusiu renginiu. Šia proga Illinois Lietuvių respublikonų lyga išleido programos knygutę su pagerbtųjų biografijom, nuotraukom, sveikinimais ir lygos veiklos istorija. Nors kuklus leidinys, tačiau lietuvių respublikonų veiklos dokumentas, pasiliekančias istorijai.

A.M.